Poštnina plačana v gotovini. Leto LXII V Ljubljani, v torek 11. decembra 1934 Štev. 280 Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Litvinovjada

V noči od 5. na 6. decembra, ko se je vsa Ženeva in v precejšnji meri tudi vsa Evropa pečala s Posaarjem in z jugoslovansko pritožbo proti Madjarom, sta Laval in Litvinov na isti način, kot pred 13 leti v Rapallu nemški kancler dr. Wirth in Rus Čičerin presenetila javnost z objavo pogodbe, ki je ni nikdo niti najmanj pričakoval in katere pomen oziroma potreba še danes ni jasna najbolj prefriganim evropskim diplomatom.

Francoski zunanji minister in komisar za zunanje zadeve ruskih sovjetov sta namreč podpisala neko besedilo, protokol imenovano, v katerem se slovesno obvezujeta, da niti Francija niti Rusija ne bosta sklepali dvostranskih pogodb z eno med tistimi državami, ki so bile povabljene, da se pridružijo francosko-ruskemu načrtu vzhodnega pakta. Obveznost velja tako dolgo, da vzhodni pakt ne bo podpisan, oziroma da postane jasno, da je vsled prevelikih ovir njegova uresničitev sploh nemogoča.

Kakšen pomen naj ima ta nenadna pogodba? Tako Litvinov kakor Laval sta 6. decembra zelo zgovorno opisovala važnost tega dogodka, toda ne eden ne drugi ni mogel ali ni hotel dokazati, v kakšni zvezi je ta nova veriga, s katero se je francoska zunanja politika priklenila na sovjete, potrebna za okrepitev naporov, da se ohrani mir v Evropi, če ponovimo tisto frazo, ki je postala v diplomatskem jeziku danes že tako vsakdanja, da se je upajo posluževati tudi tisti, ki zasledujejo najbolj zločinske namene.

Da se Litvinov na vse mogoče načine trudi, da bi se vsilil v vodilno vlogo pri izoblikovanju politične Evrope, to je čisto naravno, ker je popolnoma v skladu z načeli komunistične internacionale. To, kar so agitatorji komunizma delali v malem, ko so se vrivali v vse obstoječe organizacije in jih polagoma zavzeli ali vsaj skušali zavzeti s pomočjo svojih slovitih celic, isto dela Litvinov v velikem. Človek ima vtis, da hoče diplomate spraviti v celice, da je v Ženevi pri Zvezi narodov ustvaril neke vrste trojko, ki jo bo polagoma razpihnil, da bo postala zares odločilna. Kominterna stoji še vedno na stališču, ki ga je obrazložil na zadnjem njenem kongresu tovariš Manuilski, »da je treba vzdrževati med buržujskimi narodi napetosti in sovraštva, da se bo lahko proletarijat okrepil za zadnji naskok kapitalističnih trdnjav«, ali kot sta se še pred par dnevi izražala tovariša Kaganovič in Radek na moskovskem radiju, ko sta ob priliki pogrebnih svečanosti za umorjenim Kirovom obznanila v vseh velikih svetovnih jezikih, »da nobeno teroristično poseganje kapitalističnih držav v sovjetski režim ne more omehčati volje ruskega proletarijata, da z vsemi sredstvi razbije verige, v katerih ječi proletarijat po kapitalističnih državah«. O Litvinovu tudi vemo, da bo moral doma polagati obračun o svoji politiki »zbliževanja z buržujskimi državami« in da mu grozi izgnanstvo, če ne bo prinesel s seboj kakšnih vidnih uspehov. Torej za Litvinova se ne čudimo, marveč mu moramo naravnost čestitati, kako vzorno in dosledno izvaja v mednarodni politiki načela, ki mu jih diktira kominterna.

Manj razume človek trmoglavost, s katero moli Litvinovu Francija svoje roke, da jih čedalje bolj povezuje in jim jemlje svobodo kretanja. Že pod ranjkim Barthoujem smo večkrat spraševali po tisti tajni moči, ki jo izvajajo boljševiški diplomati v Parizu. Pod Lavalom je nekaj časa veljalo, da bo rusko karto nekoliko v ozadje potisnil, toda sedaj ga je zopet nadvladala tista tajna sila — ali je to morebiti le kakšna grožnja, da bo Rusija osvežila rapallsko pogodbo z Nemčijo? — in 6. decembra smo imeli priliko videti, s kakšnim uspehom.

Francoska zunanja politika je danes zaposlena na treh velikih frontah, ena je italijanska, ki naj odloči o bodočnosti francoskih interesov v Sredozemlju, druga je podonavska, ki naj zavre vse revizionistične toke in zapre vzhodno pot nemškemu prodiranju. Tretja je ruska, ki je dozdevno najbolj važna, odkar se je Poljska zapletkarila v mreže hitlerjevske Nemčije, ker je od njene trdnosti odvisna obrambna vrednost francoske meje napram Nemčiji ob Renu. Francoske diplomatične cilje v sestavu vprašanj, ki jih je treba rešiti z Italijo, zajemajo najrazličnejši osnutki za pogodbe in za pakte, ki se enkrat imenujejo jadranski, drugič zopet sredozemski in tretjič zopet latinski pakt. Drugo označeno fronto krijejo zopet pestri osnutki podonavskega pakta, pogodbe za zaščito neodvisnosti Avstrije, Mala zveza, Balkanski sporazum in še nekoliko megleni črnomorski pakt. Tretja fronta, to je ruska, pa je popolnoma krita z osnutkom vzhodnega pakta, ki naj ima to osnovno in prvobitno nalogo, da zajezi vsako nemško prodiranje proti vzhodu na severni črti. In ker je dozdevno nemška nevarnost v očeh francoske zunanje politike največja, je francoska vlada pripravljena na tej črti plačati vsako ceno, kar dozdaj nismo imeli prilike ugotoviti recimo v primeru italijanske ali celo podonavske fronte.

Nemčija in Poljska sta povabljeni, da se udeležita vzhodnega pakta. To ni nič čudnega. Poljsko bi rada Francija za vsako ceno odtrgala od Nemčije in si jo pridružila v sestav ruske fronte. To za enkrat ni šlo. Tudi Nemčija bi bila dobrodošla v skupini vzhodnega pakta, kot je dobrodošel za prijateljskim omizjem oni, o katerem smo mislili, da ga bo treba kot nasprotnika malo ponižati. Nemčija to čuti in se omizja oteplje z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Najzadnje, kar smo o tej zvezi slišali, je to, da bo Nemčija predlagala sklenitev trojnega pakta med Francijo, Poljsko in Nemčijo, samo da bi Rusov ne bilo zraven.

Če ima protokol, podpisan 5. decembra v Ženevi med Litvinovim in Lavalom, sploh kakšen pomen, potem mora biti edino ta, da vztrajata Francija in Rusija pri svojem vzhodnem paktu, da si že vnaprej z mednarodno pogodbo prepovesta sploh vsake razgovore o kakšnem nemškem načrtu, ki ne bi bil vzhodni pakt, da že pred porodom uničita vsako nemško ponudbo. In v tem vidimo roko Litvinova, ki se je zbal, da bi se Francija po posaarskem plebiscitu začela morda sporazumevati z Nemčijo. Zastavil je Lavalu nož na grlo in od njega izsilil gornjo obveznost, ki nima primere v zgodovini diplomacije. Drugi pomen pogodbe pa se nam zdi v tem, da dovolj jasno napoveduje, da Francija in Rusija ne verjameta v uresničenje vzhodnega pakta, da bosta odslej prekinili vsake poskuse, spraviti v njegov sestav tudi Poljake in Nemce, in da boste prešli na odprto polje francosko-ruske politične in vojaške zveze predvojnega vzorca, prepuščajoč Poljsko — z žalostnim srcem sicer —, da se počuti dobro v nemški družbi, ki si jo je prostovoljno izbrala, in da se sama otepa prijatelja, ki si ga je nakopala.

Če smo prav tolmačili vsebino te pogodbe, potem morajo v najkrajšem času slediti novi važni politični dogodki, ko se bodo v francosko-rusko zvezo včlenili tudi vsi francoski zavezniki, ki se nahajajo sedaj v Mali zvezi in v Balkanskem sporazumu. Prihodnji meseci bodo v tem pogledu prinesli popolno jasnost.

Toda nam se vendar le zdi naravnost tragično da prihaja kominterna reševat — po svoje, seveda — spore, ki jih sami nimamo menda več volje urediti brez nje. Evropsko diplomacijo je zajela anarhija v vrednotenju idejnih pokretov. Podobna je onemu krotilcu, ki so ga divje zveri, ki jih je učil, požrle.

Današnja seja Sveta ZN

Ponovna ofenziva Male zveze

Zunanji ministri Male zveze zahtevajo pravico od Zveze narodov

(Od našega posebnega poročevalca)

Ženeva, 10. decembra. c. Včerajšnji dan je bil poln živahnega dela med vsemi ženevskimi diplomati. Dasi je bila nedelja, vendarle večina delegacij ni zapustila Ženeve, ampak je ostala skupaj, ker so to zahtevali razgovori. Vse te razgovore je vodil francoski zunanji minister Laval, ki je neprestano sprejemal predstavnike raznih delegacij in takoj nato imel posvetovanja s člani in pravniki svoje delegacije. **Francoska delegacija je včeraj izdelala tudi svoj memorandum, ki naj bi bil danes dopoldne prečitan na seji Sveta Zveze narodov, Laval pa se ni zadovoljil samo s sestavo francoskega memoranduma, ampak je tudi že iskal možnost sporazumne resolucije, ki naj zaključi eno najtežjih in najvažnejših debat, kar se jih je doslej vršilo pri Zvezi narodov. Glede teksta te resolucije se je Laval največ razgovarjal s predstavnikom Anglije, lordom Edenom, ta pa je zopet nato razgovarjal z baronom Aloisijem. Cilj teh posvetovanj je bil ta, da se zadosti zahtevam čl. 11. pakta Zveze narodov, ki zahteva, da morajo biti vse resolucije, spadajoče pod ta člen, sprejete soglasno, torej tudi z glasom tožitelja in obtoženca.**

Češkoslovaška pristopila k francosko-ruski pogodbi?

Medtem ko so predstavniki velesil iskali rešitve v besedilu resolucije, **so se zastopniki držav Male zveze in Balkanskega sporazuma večkrat sestali.** Saj je bila tako na petkovi kakor tudi na sobotni seji moralna zmaga popolnoma na njihovi strani in zato je pač razumljivo, da je bilo treba to zmago prenesti tudi na polje praktične politike. **Tako je danes zbudila silno senzacijo vest, da sta Litvinov in Beneš sklenila med Češkoslovaško in sovjetsko Rusijo slično pogodbo, kakor sta jo v petek podpisala Laval in Litvinov. S tem je hotel dr. Beneš ponovno manifestiral jasnost in popolno neodvisnost svoje politike napram zunanji politiki Poljske.** S tem se je ponovno ugotovilo, da Češkoslovaška ne bo sklenila, do podpisa vzhodnega pakta, nobene pogodbe z nobeno drugo državo. Ta vest je posebno v krogih poljske delegacije izzvala precejšnje presenečenje.

Duhoviti Titulescov zagovor

V znamenju teh presenečenj se je tudi začela današnja popoldanska seja Sveta Zveze narodov.

Prvi je govoril romunski zunanji minister Titulescu. Znana je njegova samozavest in sila prepričevalnosti, ki preveva vse njegove govore. Na vseh ženevskih debatah se zato Titulescu skorajda hudomušno postavlja v vlogo nekatega državnega pravdnika, ki ima ves mehanizem ženevskega pravosodja v malem prstu. Znani so njegovi nastopi v proslulih pravnih dvobojih med Apponyijem in Titulescom v časih, ko je šlo za vprašanje madjarskih optantov. Od tedaj naprej zmeraj smatrajo Titulesca za pravega »enfant terrible« ženevskih debatnih večerov. Tudi to pot je Titulescu nastopil z vso ostrostjo svoje pravne zavesti, a vendar s sijajno vljudnostjo in bleščečo zgovornostjo. Obračajoč se k madjarskemu delegatu ga je takorekoč stisnil pod breme svojih dokazov, a vendar je storil tako blagohotno, da dvorana ni vedela, ali ga obtožuje ali pa ga pomiluje. Začel je svoj govor z apelom, da se je že udomačilo v Ženevi, da je treba vse ženevske spore reševati z največjo kurtuazijo. V tem slučaju pa opažamo, da nas je Jugoslavija v tem prehitela in da je obtoženec tisti, ki hoče prelomiti s to tradicijo naših ženevskih običajev in navad. Zato je pač izven dvoma in prav lahko dati zadoščenje Jugoslaviji, ker je v to pravno in moralno upravičena. Zveza narodov se naj pri tem samo drži svojih tradicij in nihče ne bo mogel zahtevati pravice drugje, nego od nas. Nato je Titulescu še na svoj znani način obračunal z revizionizmom.

Beneš zahteva zadoščenje

Za njim je dobil besedo češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki se je najprej obrnil k poljskemu delegatu in mu povedal med drugim tudi sledeče: **»Češkoslovaška je že večkrat dokazala, da hoče voditi čisto korektno politiko proti Poljski. Večkrat je poljska republika to tudi sama priznala. Zato Češkoslovaški ni treba voditi politike o nojevem jajcu.«** Nato se je obrnil dr. Beneš k madjarskemu delegatu in mu izjavil, **da Češkoslovaška ne more delati razlike med revizionizmom in terorizmom. Naravno je, da priznava, da obstoja miroljubni in agresivni revizionizem. Zato tudi priznava, da obstoja diplomatski in teroristični revizionizem. V imenu češkoslovaške republike zahteva dr. Beneš, da se v Ženevi to ugotovi. Dolžnost Sveta Zveze narodov je, da ugotovi, da obstojata dva revizionizma, ki se včasih dopolnjujeta. Mi se vsi zavedamo, da je atentat v Marseju obsojanja vreden in da ga zato tudi obsojamo. Obsojati pa moramo tudi teroristični revizionizem, ki je organiziral ta atentat. Dr. Beneš izjavlja, da hoče Češkoslovaška sodelovati pri predlogu, ki ga je izdelal Titulescu v imenu Male zveze. Zveza narodov mora dati zadoščenje tistemu, ki mu to pripada.**

Drugi govor ministra Jevtiča

Za Benešem je povzel besedo jugoslovanski zunanji minister in izvajal:

Ko ponovno povzemam besedo, želim predvsem zahvaliti se članom sveta Zveze narodov, ki so izkazali čast spominu velikega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, žrtvi atentata, ki se je zagnusil vsemu civiliziranemu svetu. Presunljive in lepe besede, ki ste jih tu izgovorili, bodo segle do srca jugoslovanskemu narodu in mu bodo nedvomno v ohrabritev v sedanjih težkih časih, ki jih preživljamo. Ti izrazi spoštovanja vseh zastopnikov civiliziranih narodov pomenijo trdno solidarnost in zvezo vseh nacij proti zločinom, naperjenim ne samo proti dejanskim voditeljem kakega naroda, nego tudi proti mednarodnemu miru. To nam daje nado, da bodo čustva, ki so bila izzvana spričo smrti slavnih žrtev, sprejeta kot pobuda za akcijo, ki jo mora Svet Zveze narodov neodložno podvzeti v svrho obrambe miru in mednarodne morale.

Ko sem čul Madjare

Ko sem čul govoriti zastopnika Madjarske in ko sem pregledal memorandum madjarske vlade, sem se moral vprašati, ali je zares potrebno, **da se ponovno oglasim k besedi in da odgovorim na njiju, ker je vsa obramba samo stolp iz papirja, ki mu docela primanjkuje dokazov in razlogov. Na precizno dokumentacijo jugoslovanske spomenice, ki vsebuje dejstva, imena, datume, pričevanja, izpovedi, sodbe itd., z eno besedo vsa sredstva, ki služijo za spoznanje resnice pred sodniki vsega civiliziranega sveta, je madjarska vlada odgovorila z enostavnim zanikanjem brez najmanjših dokazov, s katerimi bi morala podpreti to svoje tajenje. Jugoslovanski vladi se ni treba niti najmanj čuditi takemu sistemu madjarske vlade, ker ga pozna že leta in ga je madjarska vlada uporabljala vselej proti njenim mnogim intervencijam, ki so ji bile izročene v poslednjih petih letih, intenvencijam, ki so imele namen onemogočiti teroristično akcijo.**

Žalil je Jugoslovane

Spričo pomanjkanja kakršnihkoli resnih argumentov je zastopnik madžarske vlade navedel v svojem govoru in svoji spomenici nekatere politične insinuacije, in to v napadalnem tonu, o katerem se da najmanj reči, da ni na mestu v sedanji debati. **Ni se celo pomišljal žaliti v bolesti in žalosti jugoslovanski narod, očitajoč mu, da hoče izkoristiti svojega kralja za politični manever zoper Madžarsko. Toda ne more se kvalificirati za netočen politični manever dejstvo, da je neka vlada prišla in iznesla dokaze pred najvišjim mednarodnim sodiščem in svetovno javnostjo svojo tožbo proti drugi vladi. Po drugi strani skuša zastopnik Madžarske, pri čemer ga podpira zastopnik Italije, naslikati jugoslovansko pritožbo kot napad na čast madžarskega naroda. Izjaviti moram, da je kraljevska jugoslovanska vlada prva jasno razlikovala med delovanjem nekih madžarskih oblasti in čuvstvom pravice in časti, ki ga mora imeti madžarski narod. Kraljevska jugoslovanska vlada je prepričana, da njene želje po popolnim razčiščenju marseljskega zločina madžarski narod ne more nikakor smatrati kot žalitev madžarske časti in moralne neoporečnosti.**

Predvsem se moram pomuditi pri diplomatski korespondenci obeh vlad, ki je priložena spomenici jugoslovanske vlade. Da bi zmanjšal težko obtožbo, ki izvira iz mnogoštevilnih diplomatskih intervencij jugoslovanske vlade, postavlja zastopnik madžarske vlade dve izredno čudni trditvi. Najprej izjavlja, **da je treba tožbo, ki jo je jugoslovanska vlada izrekla v svojem sporočilu svetu DN 4. julija t. l., smatrali za zastarelo zaradi sklenitve sporazuma od 21. julija 1934. Takšnega mnenja je tudi zastopnik Italije. Predvsem je potrebno, povedati, da se mesto tega sporazuma, kjer je govora o teroristični akciji, glasi: Jugoslovenska vlada se s svoje strani naslanja na madžarsko vlado, kar se tiče ukrepov, ki jih smatra madžarska vlada za potrebne nasproti jugoslovanskim emigrantom, ki zlorabljajo gostoljubnost, dobljeno na Madžarskem, z nezakonito akcijo zoper jugoslovansko državo, s čimer škoduje odnošajem dobrega sosedstva med obema državama.** Kakor se vidi, vsebuje ta sporazum obljube madžarske vlade, da bo v bodoče izpolnjevala svojo dolžnost nasproti jugoslovanski vladi glede emigrantov-teroristov, nastanjenih na madžarskih tleh, in sicer v smislu svoje note od 26. aprila 1934.

Po kakšnih pravilih...?

Vse pritožbe jugoslovanske vlade pred 4. julijem 1934 se morejo smatrati kot zastarele. Po kakšnih pravilih in po kakšnih obljubah, ki bi naj veljale za bodočnost in sicer baš obljube, ki so bile potrebne zaradi nedostatka dobre volje, ki jo v preteklosti madjarska vlada ni pokazala, so se izvrševali napadi madjarske vlade v preteklosti. Kar tiče političnih intervencij so se note, ki so bile izmenjane pred sporazumom z dne 21. junija 1934 nanašale na dogodke, ki so neizbrisna resnica, med tem ko omenjeni sporazum vsebuje le obljube, da se slični dogodki v bodoče ne bodo zopet ponavljali. V ostalem jugoslovanska vlada ni predložila tega diplomatskega dopisovanja v prilogi svoje obtožbe, da bi iz take note predlagala pravno reklamacijo, da dejstva, ki so v resnici tukaj, popravlja. To dopisovanje služi izključno, da pokaže stališče Madjarske, ki ga je zavzela do teroristične akcije, katera je bila naperjena proti integralnosti in varnosti jugoslovanske države. Ta splošen vtis, ki izhaja iz dokumentov, se ne more izbrisati s pravno substilnostjo, ki ne počiva na nobenih temeljih. **Vsa ta diskusija pa, kakor vse kaže, ne koristi z ozirom na dejstvo, da je jugoslovanska vlada predložila svetu Društva narodov tožbo zaradi neizvršenega sporazuma z dne 21. junija 1934, kakor tudi neizvršitve prejšnjih obljub Madjarske. Druge trditve, ki jih je navedel madjarski predstavnik, so istotako čudne kakor prve. On kvalificira intervencijo jugoslovanskega ministrstva in kraljevskega poslaništva v Budimpešti, kakor tudi policija to intervencijo za »izraz doslej neznane diplomatske terminologije«. Dalje madjarski predstavnik želi, da močno poderta čas, ki je v vprašanju. Niti ena vlada ne bo mogla pripisati nobene politične važnosti glede na tožbo jugoslovanske vlade«.** Skoraj neverjetno je, da se take izjave lahko dajejo pred Svetom Društva narodov od strani predstavnikov držav, ki so članice Društva narodov. Zares čudno je, da lahko akreditiran diplomatski zastopnik protestira proti izjavam diplomatskega predstavnika druge države, ki zahteva, da se napravi konec terorizmu in akciji, ki je naperjena proti integralnosti in varnosti sosednje države

Madjarska vlada je rabila 2 leti, da je zvedela za taborišče v Janka Pusti in 7 mes., da ga je razgnala

Madjarska spomenica očita Jugoslaviji, da je izobličila madjarsko noto od 26. aprila s prozornim ciljem. Gre za navedbo mesta, ki ga jugoslovanska spomenica navaja v celoti brez vsakega skrajšanja. **Kraljevsko ministrstvo ne dvomi, da se od časa do časa dogajajo incidenti, ki prihajajo kot posledica tega, da so uslužbenci madjarske vlade obtoženi za gori navedena dejanja, bili enostavno preslepljeni od dotičnih zločincev na način, ki nikogar ne iznenadi, če se vpoštevajo znane metode, ki se jih poslužujejo ti ljudje v svoji akciji. Ta del je navedla jugoslovanska spomenica zato, da dokaže, da je madjarska vlada sama priznala, da so emigranti in teroristi zločinci, ki se poslužujejo dovolj znanih metod. Po tem priznanju, ki je gotovo velikega pomena že samo po sebi, ostali del besedila, iz katerega je vzet ta odstavek, ničesar ne izpremeni na njegovem smislu. Da bi končno razgrnil diplomatsko dopisovanje, o katerem trdi madjarska spomenica, da je madjarska vlada po svojem poslaniku v Belgradu napravila korake pri jugoslovanski vladi in zahtevala, da ji da na razpolago podatke, ki so jih zbrale jugoslovanske oblasti, da bi izpopolnile preiskavo, ki jo je uvedla po lastni iniciativi, moram omeniti, da je jugoslovanska vlada v svojih arhivih skrbno iskala in še išče dokumente o tej intervenciji glede katere madjarska spomenica ne navaja niti oblike niti datuma, toda dosedaj ni našla o kaki takšni intervenciji madjarske vlade nobenega sledu.**

Zdi se mi, da je težko najti boljše ilustracije za zlonamernost madjarskih oblasti v pogledu teroristične akcije, nego je pripovedka o likvidaciji Janka puste, ki jo navaja madjarska spomenica na svoji 5. strani. Po tej najnovejši verziji je potrebovala madjarska vlada polni dve leti, da je izvedela za obstoj taborišča na Janka pusti na svojem ozemlju in ko je odkrila je potrebovala še nadaljnjih sedem mesecev, da je to taborišče razgnala. Madjarska spomenica tudi pojasnjuje to zakasnitev likvidacije »skromne pristave« na Janka pusti s tem, da je šlo za nakup privatno-pravne prirode, sloneč na pogodbi med zasebniki. To je tako točno, dodaje madjarska spomenica, da je madjarska vlada, ko je sklenila razgnati taborišče emigrantov, mogla to storiti samo potom pritiska na emigrante s pomočjo lokalnih oblasti, da jih je na ta način prisilila, da so prostovoljno zapustili Janka pusto.

Vse to je nerazumljivo v tej pripovedki o likvidaciji. Izmed dveh stvari je ena, ali so bili emigranti mirni obdelovalci posestva in v tem primeru madjarska vlada ni imela razloga, da vrši nanje pritisk, naj zapuste posestvo. Medtem je ta hipoteza madjarske vlade izključena, ker je izjavalia, na strani 10. svoji spomenice, da je izgnala begunce na podlagi ugotovitev, ki jih je sama izvršila, ali pa ji je bila likvidacija vsiljena iz raz-

logov javne varnosti, v tem primeru pa je nepojasnjeno, zakaj se je likvidacija zakasnila za sedem mesecev vsled obstoja privatno-pravnih dogovorov. Ali na Madjarskem ne obstojajo zakoni o javnem redu in splošni policiji, katerim se ne morejo upirati nobeni privatno-pravni odnošaji?

„Kmet-fantom...“

Vendar tudi predpostavljajoč, da tudi tak zakon ne obstoja, ali je 30 do 40 emigrantov, ki so stanovali na Janka pusti, bili vsi skupno pogodbena stranka te famozne zakupne pogodbe, ki je bila težko da razveljavljena? Pa tudi če dopustimo vse to, še nismo prišli do konca vsem neverjetnostim, ki jih je madjarska vlada nakopičila v tej žalostni zadevi. Madjarske oblasti so izjavile, da je vzel posestvo v zakup neki Emil Horvat (glej priloge 37 jugoslovanske spomenice z dne 28. novembra). V svoji noti z dne 21. novembra je madjarsko zunanje ministrstvo izjavilo, da Emil Horvat ni bil nihče drugi, nego šef teroristov Gustav Perčec, o katerem je istočasno razglasilo, da je izginil iz Madjarske koncem leta 1933., torej pred pričetkom likvidacije Janka puste. Evo, kako slika madjarska vlada v svojem memorandumu tega kmeta, profesionalnega zarotnika, ki je imel dokazano prevejano okretno sposobnost izginiti kljub gosto razmreženemu nadzorstvou in dasi ga iščejo policije vseh držav. Sedaj bi bilo zanimivo vedeti, kakšne težave je delal madjarskim oblastem ta kmet-fantom, ki je sklenil zakupno pogodbo pod lažnim imenom in izginil iz Madjarske, ne da bi počakal na likvidacijo agrarne eksploatacije posestva ob meji in drugih akcesij, ki so nastale z zakupom in prodajo blaga s tega posestva, po oblasteh, ki toliko spoštujejo pravne odnošaje.

Uslužnosti madjarske vlade

Dovolj je, da se vpraša, zakaj so se madjarske oblasti, ki so vedele, kako delajo te osebe, napram njim izkazale tako uslužne, so jih tolerirale in jim šle na roko brez primera ter se trudile, da se njihova premestitev iz Janka puste izvede po možnosti, tako da jim je zagotovljena eksistenca. Z druge strani ni razumljivo, kako je mogla civilizirana država dovoliti obstoj taki organizaciji na svojem državnem področju. Na koncu se ne more pojasniti, zakaj je madjarska vlada ob popolnem poznavanju stvari obljubljala večkrat jugoslovanski vladi, da ti emigranti in teroristi ne bodo mogli izogniti nadzorstvu njenih oblasti.

Evo vam priznanje

Odgovornost madarskih oblasti je potem takem popolna. Z največjo osuplostjo sem prečital oni del madjarske spomenice, ki se nanaša na odhod onih treh zločincev, ki so bili določeni za atentat na Nj. Vel. kralja Aleksandra. Njihov odhod pojasnjuje madjarska vlada s tem, da je jugoslovanska vlada zahtevala od madjarske vade v svoji noti od 13. marca 1934, da izžene z madjarskega ozemlja jugoslovanske emigrante, ki so se pregrešili zoper dovoljeno jim gostoljubnost, ki so jo uživali na Madjarskem. V želji, da dokaže svojo najboljšo voljo, je madjarska vlada potem, ko je za resne incidente na meji dobila popolno zadoščenje s sporazumom, ki je bil sklenjen v Belgradu, da je storila vse, da izpolni želje jugoslovanske vlade. Na strani 12 pravi madjarska spomenica: Zaradi teh ukrepov, ki jih je izdala madjarska vlada, so trije hrvatski emigranti, ki so sedaj zaprti v Franciji radi marsejskega atentata, zapustili Madjarsko skupno z ostalimi političnimi emigranti. Evo vam tako nov madjarski doprinos k preiskavi, ki se vodi sedaj zaradi marsejskega atentata. Ti trije zločinci ne bi bili nikdar odšli v Francijo, da sodelujejo pri atentatu, če ne bi jugoslovanska vlada zahtevala njihov izgon iz Janka puste. Iz te izjave pa jasno izhaja, da je madjarska vlada dopustila, da gredo ti ljudje iz Madjarske, da izvrše atentat na kralja samo zaradi tega, da bi šla na roko željam jugoslovanske vlade.

Priprave za zločin

Madjarski memorandum trdi razen tega, da se v zvezi z marsejskim atentatom na Madjarskem niso izvršile nikake priprave. To trditev so demantirali zločinci, ki so bili aretirani v Franciji, in ki so izpovedali, da so bili za izvršitev atentata določeni s kocko, in ki so nadalje izjavili povsem izrecno, da se je kockanje za določitev soizvršiteljev atentata vršilo v Veliki Kaniži v prisotnosti polkovnika Perčeviča. Glede na trditev madjarske vlade, da polkovnik Perčevič od pomladi ni prišel na Madjarsko, se moramo čuditi madjarskemu memorandu, ki je tu znova v nasprotju z izpovedmi zločincev. To bi se morda opravičilo z navedbo madjarskih oblasti, da spričo prevejanih metod, ki so se jih posluževali teroristi, njihovih potovanj niso mogle kontrolirati ne dognati kraja, kdaj je kdo izmed teroristov prispel ali pa odšel z madjarskega ozemlja. In zopet je čudno, kako so mogle madjarske oblasti biti tako dobro poučene vprav o potovanjih enega samega izmed terorističnih voditeljev. Poděrtati želim, da je Perčevič jugoslovanski državljan, ki biva večinoma na Dunaju in je prav tako imel madjarski potni list izdan 10. novembra 1932 od budimpeštanske policije pod številko A 367/997/14. Da bi dokazali, da je bil marsejski zločin od početka do kraja organiziran in pripravljen povsod drugod, le ne na madjarskem ozemlju, navajajo v svoji spomenici smrtno obsodbo, ki je bila izrečena proti pokojnemu kralju Aleksandru I. v eni izmed emigrantskih kolonij, ki se nahajajo v neki drugi državi.

Toda pri tem so opustili navedbo, da je v zmislu te obsodbe organizacija »ustaša« v svrho izvršitve atentata odredila one svoje člane, ki so bili najbolje izvežbani za izvršitev takih dejanj in ki so se nahajali vprav med gojenci taborišča Janka-Puste. Trije zločinci so v Veliki Kaniži dobili nalog, naj odpotujejo v Francijo, in to odredbo jim je v Lausani potrdil Pavelič odposlanec. Pa vse to naj bi po madjarski spomenici glede na njene trditve o pripravah organizacij in izvršitvi marsejskega atentata z njimi ne bilo v zvezi.

Šel je izven obsega pravice

Povodom tega se hočem ustaviti z vso resnostjo, ki ga vprašanje zahteva, na neki opazki, ki jo je izrekel spoštovani zastopnik Italije, ko je izjavil, da je svet zvedel, da je bila smrtna obsodba proti kralju Aleksandru izrečena v Belgiji. Mogoče je, da je bila taka resolucija sprejeta v nekaterih središčih jugoslovanske emigracije pod vtisom Ante Paveliča, šefa terorističnih ustašev in v prisotnosti njegovih odposlancev ter od njega plačanih agentov. Ta resolucija je bila izročena Paveliču, kot šefu teroristične organizacije, da izvrši smrtno obsodbo, sklenjeno ne samo proti pokojnemu kralju, temveč tudi proti članom belgrajske vlade, in da se šef teroristične organizacije, ki ima skrbeti za njeno izvršitev, nahaja izven obsega pravice.

Madjarska podpora

En del jugoslovanske spomenice, ki se nanaša na tožbo proti madjarskim oblastem zaradi podpore, ki so jo dajale teroristični organizaciji, je ostal brez odgovora. Toda neko splošno tajenje, ki negira vsako udeležbo tako civilnih kakor vojaških oblasti pri poučevanju in terorističnem organiziranju emigrantov, se ne more postaviti nasproti dejstvom, ki so jih ugotovila jugoslovanska sodišča, kakor tudi ne proti priznanjem emigrantov teroristov pred sodišči v tujih državah. Madjarska spomenica se bavi na več krajih brez kakršnegakoli pridržka s problemom notranje politike Jugoslavije. Prav tako gospod zastopnik Madjarske nima skrupulov, da ne bi dajal svoje sodbe o teh problemih. Javno protestiram zoper takšno zlorabo diskutiranja pred svetom, ki se protivi osnovnim načelom mednarodnega prava.

Spomenica trdi, da izmed mnogih dejanj terorizma, ki so se pripetila na jugoslovanskih tleh, kraljevska vlada navaja samo dve. Odgovoril bom, da se je jugoslovanska vlada omejila, kakor je poudarjeno v spomenici, na atentate, ki so jih izvršili teroristi iz Madjarske in z orožjem in razstrelivom, uvoženim skrivaj iz te države, ni pa zabeležila niti enega atentata, izvršenega od teroristov, nastanjenih na jugoslovanskih tleh, razen tistih, ki so izvršili atentate s skrivaj prinešenim orožjem ali razstrelivom s tujih tal. Vse drugo je insinuacija, ki se ne opira na nikake konkretne dokaze, po katerih obstoji na jugoslovanskih tleh neka tajna teroristična organizacija in da so se hrvatskih emigranti v njej še pred odhodom na Madjarsko naučili terorističnih metod.

„Nesramnost...“

Kar tiče madjarske spomenice, v kateri se trdi, da je bil marsejski atentat delo, ki je bilo pripravljeno v tajni teroristični akciji v Jugoslaviji, je to nesramnost, ki jo je doslej navedla v svoji spomenici le Madjarska. V Jugoslaviji javni mir in varnost že zdavnaj nista bila ogrožena in edini resni incidenti, ki so se na žalost doslej zgodili, so bili organizirani in izvršeni po profesionalnih zločincih, ki so bili plačani od inozemstva. Kar tiče trditve, da ima vsa zadeva politično tendenco, je ta trditev Madjarske preveč prozorna. Madjarska navaja, da se skozi osem stoletij javnopravne unije in skupne zgodovine s Hrvatsko ni moglo zabeležiti niti eno teroristično delo, niti z ene niti z druge strani, mi ni mogoče, da bi se danes spuščal v razglabljanja stoletnih borb, ki jih je hrvatski narod vodil proti svojim madjarskim zatiralcem, in ki so se končale z zedinjenjem Slovanov v nacionalno državo.

Izvršili smo svojo dolžnost

Iznašajoč pred Svet Zveze narodov svojo tožbo je bila Jugoslavija podprta od Romunije in Češkoslovaške, trdno prepričana, da je napravila uslugo ideji miru. V izvrševanju tega sodnega akta, zasnovanega na bitnih določbah pakta Zveze narodov, si je jugoslovanska vlada prizadevala, da se izogne vsemu, kar bi moglo razširiti debato in jo prevesti na politični teren. V svoji zmernosti je hotela jugoslovanska vlada olajšati delikatno nalogo Sveta Zveze narodov. Toda s tem niti najmanj ne odstopa od svojega sklepa, s katerim zahteva obsodbo delovanja, za katero so odgovorne madjarske oblasti napram jugoslovanskemu narodu. Jugoslavija smatra obsodbo takega početja za neobhodno, da bi se pomirilo upravičeno razburjenje in vznemirjenje, ki je zajelo jugoslovanski narod zaradi marsejskega zločina in njegovega ozadja, ki smo ga podrobno opisali.

Jugoslovanska vlada je do kraja izvršila svojo dolžnost za ohranitev miru in pričakuje, da bo sedaj tudi Svet Zveze narodov storil svojo dolžnost. Dejstva, ki jih je prinesla na dan jugoslovanska vlada, so tako jasna in očigledna, da dopuščajo Svetu Zveze narodov jasno stališče v tem vprašanju. Možnost, da ne bi dobila pravice v tako resni stvari, mora smatrati jugoslovanska vlada za ogrožanje miru. Svet Zveze narodov mora pogledati resnici v oči, čeravno je to morda v nekaterih pogledih mučno, kajti mir more počivati samo na spoštovanju resnice, pravice in mednarodne moralnosti.

Takšen bo torej sodni sklep ZN?

(Od našega posebnega poročevalca)

Ženeva, 10. decembra. Današnja seja Sveta Zveze narodov se je razdelila v dva dela. V prvem delu je trajala od 15.30 do 21, drugi del pa je bil šele ob 23. Po končanih govorih je bil vložen načrt resolucije v zvezi s pismom francoskega zunanjega ministra Lavala. O tej resoluciji, ki ima tri točke, se že sedaj, ko smo še daleč od glasovanja, more trditi, da se je Svet Zveze narodov definitivno odločil, dati Jugoslaviji zadoščenje, ki ga je Jugoslavija pričakovala skupno z državami Male zveze in Balkanskega sporazuma kakor tudi s Francijo.

Lavalov predlog o mednarodni pogodbi proti teroristom

Resolucija, ki jo je predložil Laval se dobesedno glasi:

»Temelj za sklenitev mednarodnega sporazuma za pobijanje politike terorizma, ki naj se sklene, ima namen, da se olajša pobijanje zločinskih del, ki so naperjena proti osebam in ki vsebujejo teroristična delovanja, ki naj koristijo političnim ciljem.«

I.

Dela, ki jih obsega ta pogodba, so:

1. atentat na življenje vladarjev, članov vlad, upravnih in sodnih oblasti ali uradnikov ali privatnih oseb zaradi njih političnega delovanja.

2. Atentat na javne zgradbe, železnice, ladje, letala in ostala prometna sredstva.

3. Združenje v cilju izvršitve teh terorističnih del.

4. Posest orožja, municije, eksplozivnih snovi in vžigalnih sredstev, v cilju terorističnega delovanja.

5. Izzivanja z namenom, da se ta dela izvršijo ali proslavljanje istih.

Vodeč računa o raznih zakonodajah bi se moral sprejeti sklep o tem, katera druga dela bi spadala v gori omenjeni seznam. Države bi se morale obvezati, da bodo pobijale dela te vrste in da bodo zatirale vsa dela naperjena proti drugim državam, šefom teh držav ali pa pa samim državljanom. Te obveznosti bi prevzele na sebe države, ki bi kazensko postopale za gori omenjena dela proti krivcem. Za podrobnosti bi se morala izkoristiti konvencija z dne 20. aprila 1929 o pobijanju ponarejanja denarja.

II.

Pobijanje teh del bo poverjeno sodiščem posameznih držav. Ustanovilo pa se bo diplomatsko mednarodno kazensko sodišče, ki bo sestavljeno iz petih članov, ki bi se sestali samo v primerih, ko bi se pričel sodni postopek. Mednarodno kazensko sodišče bi sodilo osebe, ki so obtožene v kaki državi za dela v sledečih primerih: Če obtoženec pobegne v drugo državo, ki ga noče izročiti državi iz katere je pobegnil, se ta obtoženec spravi pred mednarodno kazensko sodišče, predno se dovoli izročitev oni državi, ki ga zahteva. Ako država, na področju katere je izvršeno delo, smatra za potrebno, da se v gotovih primerih odreče postopku pred svojim lastnim sodiščem. In navodilo enega sodnika mednarodnega kazenskega sodišča odgovarja dvakratni veljavnosti, da sprejme nepristransko pravičnost v posebno delikatnih slučajih in da odstrani odgovornost države, kjer bo sodišče sodilo zločine te vrste.

Določil bi se kazenski zakonik za to mednarodno sodišče. Pri vsakem sodnem sklepu bi sodišče določilo ono odgovorno državo, ki se ji mora zagotoviti izvršitev kazni. Pravica pomiloščenja glede izvršitve obsodbe s strani mednarodnega kazenskega sodišča bi pripadala Svetu Zveze narodov na predlog bodisi tiste države, katere kazen se ima izvršiti, bodisi s strani tiste države, proti kateri bi se izvršila kazen, bodisi s strani tiste države, ki pripada obsojencu.

3. Konvencija naj bi predvidela posebno določbo v svrho zagotovitve točnosti potnih listov in legitimacij. Morala bi se brigati za pobijanje ponarejenih listin, ponarejenih legitimacij in lažnih papirjev, tudi tedaj, če ima ponaredba podpis ali pečat tuje države.

4. Moralo bi se predvideti in organizirati: 1. Medsebojno sporočanje vseh vesti pri pripravljanju zločinskih dejanj v kateri državi, takšnih dejanj, ki pridejo v predvideno pogodbo, če se zdi, da so ta dejanja izvršena s strani neke druge pogodbene države. 2. Sporočitev vesti glede ponarejanja legitimacij kakor tudi njihove uporabe. Razen predvidene konvencije bi bilo treba priporočiti članom Sveta Zveze narodov tudi uvedbo določila o ekstradiciji, če to še ni storjeno in ako je atentat iz vrste onih političnih del, pri katerih ekstradicija ne pride v poštev.

Boj za sporazum

Ženeva, 10. dec. c. Danes so se ves dopoldne nadaljevala pogajanja, ki so se začela že ponoči in ki so imela za cilj, doseči sporazum glede resolucije, ki naj zaključi to zasedanje Sveta Zveze narodov. Tik pred poldnevom sta Laval in Beneš prosila angleškega delegata, sira Edena, da ju obišče. Na tem sestanku sta mu sporočila, da so Francija in države Male zveze in Balkanskega sporazuma sprejele predlog resolucije, ki ga je izdelal Laval. Sir Eden je v imenu Anglije tudi pristal na ta predlog resolucije in pristal, da bo vodil z baronom Aloisijem in madjarskimi delegati posredovalna pogajanja.

Pogajanja so se začela takoj v prvih popoldanskih urah. Lord Eden je imel z baronom Aloisijem zelo dolg sestanek. Ob koncu sestanka so prišli tudi madjarski delegati. Izvedelo se je kmalu, da obstoja le malo težav glede prvih dveh točk predloga resolucije. Največje težave obstojajo glede tretje točke resolucije, ker Madjarska hoče privoliti, da ji ne bi Zveza narodov narekovala njenih pravnih obvez in dolžnosti. Malo pred pričetkom seje Sveta Zveze narodov je Sir Eden končal svoje razgovore in po sestanku izjavil, da je položaj sicer še zelo težaven, toda upa, da bo lahko pogajanja privedel do zaključka. Ko je Laval zvedel za to izjavo, je takoj sklical zopet k sebi ministre Male zveze in Balkanskega sporazuma, da zavzamejo stališče k razvoju položaja. V večernih urah pogajanja za resolucijo še trajajo.

Glasovanje danes?

Paris, 11. dec. (Ob 1 zjutraj.) Pariški radio poroča iz Ženeve, da trajajo posvetovanja in pogajanja za resolucijo, ki jo je predložil francoski zunanji minister, še vedno dalje. Veliko pozornost je vzbudila delavnost angleškega delegata Edena, ki je zaporedoma obiskal vse zastopnike velesil in zunanje ministre Male zveze ter jih nagovarjal, naj sprejmejo predloženo resolucijo. S strani držav Male zveze ni prav za prav več nobenega odpora, ker resolucija več ali manj zadošča zahtevam, le to željo so izrazili, naj bi obsodba odgovornih madjarskih oblasti bila nekoliko bolj jasna. Močan pritisk je izvajal zastopnik Anglije na Madjare, ki se še vedno branijo in bi radi na vsak način iz resolucije izbrisali obsodbo madjarske vlade. — Okrog polnoči se je tudi italijanski delegat zavzel pri Madjarih, naj popustijo, da bi bilo mogoče končati stvar zadovoljivo še na tej seji. Ker so se pogajanja tako zavlekla, ni verjetno, da bi prišlo do glasovanja še v jutranjih urah in bo najbrž resolucija predložena na glasovanje seji, ki je sklicana za pol 11 dopoldne.

„Echo de Paris“:

Tako ne pojde več dalje

Pariz, 9. decembra 1934.

Današnji »Echo de Paris« se je v članku, ki ga je iz Ženeve poslal njegov diplomatični urednik Pertinax, zavzel za jugoslovansko pritožbo s takšno vnemo in s tolikimi dokazi, da je potrebno, da ga priobčimo kot izraz ranjenega pravnega čuta, ki ga Francoz bolj kot katerikoli drugi narod na svetu nosi v svojem srcu.

Ko Pertinax omenja govore tako imenovanih »nevtralnih držav« (ki jih je v posnetkih prinesel »Ponedeljski Slovenec«, op. uredn.), pravi, »da je državni interes vsakega govornika tudi narekoval njegov govor. Nas to ni začudilo, ker Ženevo poznamo. Toda državne interese je treba včasih z večjo jasnostjo poudarjati. Zveza narodov je bila ustanovljena na temelju abstraktnega pravnega čuta, na osnovah globokega zaupanja v neko mednarodno občestvo, ki ga vodi pravica. Takšna naj bi bila Zveza narodov v očeh ljudstva. Tako visoko stoji. Toda, kako pa se je obnašala. Razlika med etično višino, na kateri jo gledajo narodi in med njenim obnašanjem, je vendar prevelika in preveč pade v oči.«

»Zastopniki Male zveze, ki so ta kontrast čutili, so bili užaljeni. In kako bi tudi ne bili. Saj vedo, da stojijo za njimi milijoni ljudstva, vsi zaviti še v žalovanje in ki s trepetom pričakujejo, kakšne vesti bodo prišle iz Ženeve, v katero so zaupali. Toda ne samo na splošno so nezadovoljni, tudi nekatere podrobnosti jim ne ugajajo. Kaj se pa pravi, da odgovarja Madjarska na naše dokazno gradivo s spomenico, natipkano na 13 bornih straneh, kjer ni nič drugega kot samo gola zanikovanja.«

Za to smemo pričakovati od njihove strani najostrejših protestov. Srečal sem danes nekega zastopnika Male zveze in sem ga vprašal po vtisih. »Tako ne more več iti naprej!« mi je odgovoril in šel dalje.«

»Nezadovoljni so z govorom francoskega zunanjega ministra Lavala. Delal je sicer poklone Jugoslaviji, izražal čuvstva, toda čuvstva so tako poceni v Ženevi. On obsoja revizionizem, toda kdo ga pa ne obsoja in katera francoska vlada ga ne obsoja. Mala zveza je pričakovala več, pričakovala je, da bo navedel vsebino izjave, ki naj jo sprejme Zveza narodov in s katero naj obsodi Madjare. O tem nič. Laval je drsel hladno mimo. Obljubil pa je, da bo predložil v januarju besedilo mednarodne pogodbe proti teroristom. To za Belgrad ni glavna stvar, to je potiskanje glavne zadeve na postranski tir. Kaj briga Jugoslavijo mednarodna pogodba proti teroristom, ko je ona že morala pretrpeti najhujši udarec in je ravno vsled tega zahtevala zadoščenje. Naši prijatelji iz srednje Evrope pa najbolj zamerjajo francoskemu delegatu, da je svojo izjavo dal prebrati italijanskemu delegatu Aloisiju, da sta prav za prav oba skupno to izjavo sestavila. Poglejte, kako je govoril baron Aloisii Odgovoril mu bo sedaj Titulescu.«

Litvinov, ki je razvijal svoje teorije o mednarodnem terorizmu, je razočaral. Razočaral je angleški predstavnik Eden, ki je govoril, kot da gre za čisto malenkostno stvar. Govoril je o zakonodaji za tujce, spomenice se niti dotaknil ni. No in nazadnje je prišel še Poljak Komarnicki, ki je bil razodetje. Branil je tisočletno madjarsko kulturo in grozil Čehoslovakom.«

»Ko sem po seji vprašal, kako bi padli glasovi, ako bi v svetu Zveze narodov prišlo do glasovanja, so mi dejali: T r i j e glasovi za Madjare, š e s t za Jugoslavijo, o s e m bi se glasovanja ne udeležilo. To je smešno!«

»Nocoj imamo vtis, da je jugoslovanska delegacija pripravljena, da zapusti Ženevo in da se vrne v svojo domovino, če svet Zveze narodov ne sprejme resolucije, ki bo Madjare obsodila. Doma bo povedala, da je šla iskat pravice v Ženevo in da ji Ženeva pravice ni mogla dati. Kakšno poglavje evropskega miru pa lahko potem nastane? Laval jutri, ako ne spremeni svojega stališča, ne bo mogel več ostati z Malo zvezo. Poseči bo moral globlje v debato in predložiti svetu resolucijo, ki bo za Belgrad sprejemljiva. Položaj je resen: mi Francozi smo na tem, da zgubimo Malo zvezo in ž njo vred tudi Rusijo. Mi bomo morali vendar enkrat in končnoveljavno izbrati med paktom štirih velesil in med svojimi zavezniki!«

Resnica o „izgonih“ Madjarov

Kakor znano, so Madjari z vsemi sredstvi zagnali po svetu izmišljene in docela lažnjive vesti o »strahotnih izgonih madjarskega življa iz Jugoslavije«, ki da je prisiljen, »da mora v 24 urah zapustiti svoja bivališča ter nima niti najmanjše možnosti, da vzame s seboj svoje imetje«. Madjari so raznašali vesti po časopisju, po brezžičnih oddajnih postajah in po svojih političnih prijateljih, da »je Jugoslavija izgnala celo komaj parletne otroke, ki da so jih iztrgali iz domov zaradi razlogov državne varnosti in jih poslali čez mejo«. Madjari ravno tako razširjajo laži, da »so izgnanci prišli na Madjarsko v celih vlakih in v več tisočih v razcapanem in usmiljenja vrednem stanju ter da je morala madjarska vlada organizirati posebna taborišča, da beguncem pomaga«.

Naravnost neverjetno je, da si je Madjarska drznila razširjati podobne vesti in še bolj čudno se zdi, da so jim ponekod v inozemstvu tudi nasedli. Jugoslovanska država ni izgnala prvič nobenega jugoslovanskega državljana madjarske narodnosti. Drugič v našem primeru sploh ne more biti govora o kakšnem »izganjanju« Madjarov, ker se je naša država le poslužila pravic, ki jih ima vsaka neodvisna država, da odpove tujim državljanom pravico do bivanja na njenem ozemlju. Madjari, ki so morali Jugoslavijo zapustiti, so torej madjarski državljani, ki jim je Jugoslavija dozdaj nudila gostoljubnost, ki je pa ni marala in ni mogla nadaljevati, ker so bili vzroki za to, da je naša vlada začela sumiti v njihovo lojalnost do države, kjer so uživali gostoljubnost. Posebno zadnje čase je bilo opažati, da so njihova čuvstva bila vsa z Gömbösom in z Madjarsko. Kaj je torej takega na tem, če se jim nudi možnost, da se vrnejo tja, kamor jih vleče srce iz države, ki je ne marajo. Popolnoma lažnjivo pa je, da bi bila naša država odvzela odhajajočim Madjarom premoženje, kakor je lažnjivo tudi to, da bi bila Jugoslavija »izganjala« otroke. Odšel je iz naše države le en sam otrok in še tega so starši vzeli s seboj. Sedaj naj pa sodi svet.

Jadrnica „Sv. Rok“ se je potopila

Šibenik, 10. dec. b. Ponoči okoli 3 je blizu Zlarina pri otoku Tijat prišlo do strašne nesreče. Ladja »Zagreb«, ki je last Jadranske plovitbe in ki je plula iz Sušaka proti Šibeniku na redni progi, je trčila skupaj z jadrnico »Sveti Rok« tako strašno, da se je ta nenadoma potopila. Z jadrnico se je potopil tudi mornar, solastnik jadrnice, Ante Karaman. Jadrnica je imela nosilnost 4 vagonov in je bila last bratov Ivana in Ante Karamana. Včeraj zjutraj je jadrnica zapustila Split in vozila v Šukošan 3 vagone pšenice za nekega tamkajšnjega trgovca. Poleg bratov Karaman se je nahajal na jadrnici tudi mornar Jakob Relič iz Knina. Po pripovedovanju poveljnika »Zagreba« Tome Gradakoviča je prišlo do nesreče zaradi tega, ker jadrnica ni imela predpisane razsvetljave, v zadnjem trenutku pa ni bilo mogoče izogniti se nesreči, ker je bil vsak manever z »Zagrebom« na tako kratko razdaljo nemogoč. Kako je izgnil Ante Karaman, se še ni ugotovilo. Ni izključeno, da ga je kak vrtinec potegnil na dno morja. Preiskali so vso okolico, našli pa ga niso nikjer. Njegovega brata Ivana Karamana in mornarja Jakoba Relića so prepeljali v Šibenik. Jadrnica se je potopila v globino 25 metrov in jo bo zelo težko dvigniti. Škoda se ceni na 200.000 Din. Luške oblasti v Šibeniku so takoj obvestile o nesreči predpostavljene v Splitu, da izvršijo preiskavo o nesreči. Na mesto nesreče se je takoj podal s posebnim motornim čolnom luški kapetan in izvršil preiskavo. Poveljnik ladje »Zagreb«, kakor tudi drugi častnik te ladje trdita, da jadrnica ni bila opremljena s predpisano razsvetljavo.

Dunajska vremenska napoved: Še oblačno in nagnjenje k padavinam ob topiem vremenu.

Senzacija v Mariboru:

Obnova Markuzzijevega procesa dovoljena

Ponovna razprava na licu mesta o polnoči - Hipnotizer rešuje uganke

Maribor, 10. decembra.

Največjo senzacijo je povzročila danes na okrožno sodišče iz Ljubljane prispela vest, da je apelacija dovolila obnovitev Markuzzijevega procesa. Pred mariborskim sodiščem se bo torej vršilo novo sodno postopanje proti bratoma Ivanu in Jožefu Markuzzi ter Mihaelu Zemljiču, ki jih je leta 1926. mariborska porota obsodila na smrt na vešalih. Pomiloščeni v dosmrtno ječo, so še naprej v zaporih mariborske kaznilnice zatrjevali svojo nedolžnost ter skušali po svojem branitelju doseči obnovitev sodnega postopanja. Odločba mariborskega senata, ki je dne 18. septembra letošnjega leta razpravljal o dopustnosti obnovitve procesa, ter sedaj rešitev apelacijskega sodišča v Ljubljani, sta prinesli obsojencem novo upanje, branitelju, ki je zbiral neprestano dokaze o nedolžnosti obsojenih, veliko zadoščenje, javnosti pa eno največjih sodnih senzacij, kar smo jih imeli v Mariboru, zlasti še, ker se bo vršilo novo sodno postopanje pod takimi okoliščinami, ki so sicer v sodni praksi izredna redkost.

Zakaj obsojeni na smrt?

Zločin, radi katerega so bili oba Markuzzija in Zemljič obsojeni, je našim čitateljem znan že iz dosedanjih naših poročil. Dne 7. septembra 1920 so našli v Benediškem gozdu truplo ubitega neznanega moškega. Sum je padel na razne osebe, najbolj pa so osumili brata Ivana in Jožefa Markuzzija ter Ivanovo ženo Marijo. Februarja leta 1921 so vse tri aretirali ter zaprli v Mariboru. Postopanje pa je bilo proti vsem trem ustavljeno radi pomanjkanja dokazov. Leta 1926 je prišlo do obnovitve postopanja. Na zatožni klopi je poleg Markuzzijev sedel še posestnik Mihael Zemljič iz Drvanje, ker so med tem tudi njega obtožili sodelovanja. Sodila pa je vse obtožence takrat še porota. O porotnih sodiščih končne sodbe ni mogoče izreči. Imela so svoje senčne, pa tudi dobre strani. V slučaju Markuzzi so bili obsojeni trije ljudje na smrt na vešalih na podlagi šibkih indicijev in to po šestih letih po ugotovljenem zločinu, ko se niti priče niso mogle več točno spominjati vseh dejstev ter so si skoro vse nasprotovale v svojih izjavah. Sodba je bazirala na podlagi pomanjkljivih podatkov, ki so jih nabrali sodišče in orožniki leta 1920. Značilno je to, da nima sodišče danes niti slike umorjenega, njegovo obleko pa je občina razdelila sirotnakom, tako da je vse, kar spominja nanj, le še zlat poročni prstan, ki so ga našli na prstu umorjenega. Vse ostalo pa je slonelo na pričevanjih raznih prič, ki so obremenjevale obtožence vsakokrat drugače.

Obsojeni - po nedolžnem?

Mnogo je ugotovitev, ki govorijo za to, da so bili Markuzziji obsojeni po nedolžnem. Tako so bili skupno z Markuzziji skraja osumljeni tudi drugi. Med njimi posestnik Kurnik, ki je tajil. Pred nekaj leti je Kurnik umrl. Na smrtni postelji je dal poklicati k sebi orožnike, češ, da jim ima povedati nekaj važnega, kar mu teži dušo. Orožniki pa niso pravočasno prišli in Kurnik je odnesel svojo skrivnost s seboj v grob. Kaj bi hotel povedati Kurnik pred svojo smrtjo orožnikom? To je sedaj uganka, gotovo pa bi bila ta izpoved važna in morda bi baš v slučaju Markuzzi vplivala odločilno. Sodba je padla prav za prav samo na podlagi pričevanja 65 letnega kovača Gečeka, njegove izpovedbe pa nikoli niso bile povsem točne. Mrliča so našli 7. septembra zjutraj. Geček je trdil prvič, da je videl Markuzzijeve, kako so ga nalagali na voz pred svojo hišo v noči par dni pred Malo Gospojnico. Pravil je, da je takrat svetila luna, druge priče pa so nasprotno trdile da je bila silna ploha. Drugič je glavna priča zopet izpremenil svojo izjavo, da so nalagali Markuzziji ubitega na voz v noči od 5. na 6. septembra. Ljudje, ki so šli 6. septembra zjutraj skozi Benediški gozd, pa trupla še niso videli. Torej ga takrat Markuzziji tudi niso mogli prepeljati v gozd. Markuzziji so trdili, da so v noči od 4. na 5. septembra nalagali na voz svinjo, ki so jo prodali v Maribor. Druga priča je trdila, da je srečala Markuzzijeve, kako so se vozili v Maribor, samo da ne more točno povedati datuma. Po vpisih pri tovarnarju Veleju v Mariboru pa je razvidno, da se je nahajala priča v Mariboru 4. in 8. septembra. Njihov zagovor, da so vozili prašiča v Maribor, bi bil potem pravilen. Je pa še polno takih protislovij, ki se niso upoštevala.

Hipnotizer rešuje uganko zločina

Zanimivih sredstev se je posluževal branilec vseh treh obsojencev, da bi tudi po obsodbi dognal njihovo nedolžnost. Najprej je skušal ugotoviti, kdo je umorjeni. Ljudje so skraja govorili, da je bil najbrže kak financar ali pa ruski ujetnik, ki se je vračal v domovino. Financarja ni zmanjkalo takrat nobenega. Branilec je potem iskal pogrešanega na Poljskem in v Rusiji. Prejel je nešteto fotografij pogrešanih ljudi iz tistih krajev, toda nobena ni bila podobna ubitemu. Morda je bil tudi kak trgovec iz Avstrije, morda tihotapec, skratka, nemogoče je dognati istovetnost mrtveca in ta skrivnost gotovo ne bo nikoli razvozljana. Branilec se je poslužil celo svetlovidca in hipnotizerja Svengalija, s katerim se je peljal večkrat na mesto umora. Hipnotizer je imel za medij nekega trgovskega pomočnika iz Maribora ter je z njim ugotovil nekatere presenetljive podrobnosti. Vendar kaj točnejšega ni mogel branilec tudi tako dognati. Raziskovalci so pa doživeli takrat tudi neprijetno presenečenje. Ko se je nekega dne približala ta komisija, sestoječa iz odvetnika, hipnotizerja in njegovega medija neki kmetiji, stoječi na hribu, je našla posestnika pred vrati hiše ob gnojišču. Začeli so ga nekaj izpraševati, kmet pa je v jezi zagrabil kramp ter gnal odvetnika, hipnotizerja in medija v diru pred seboj po hribu navzdol...

Razlogi apelacijskega sodišča

Pritožbo državnega tožilstva proti odločbi mariborskega okrožnega sodišča o dopustnosti obnove zavrača apelacija z razlogi:

»Pritožba se zavrne kot neutemeljena z ozirom na stvarne in pravno pravilne razloge pobijane rešitve, ki jih ne morejo omajati pritožbena izvajanja. Samo dosedanje ugotovitve lokalnega ogleda, da priča Geček ni mogel tako opazovati, kakor popisuje dogodek, so že nova okolnost, sposobna za obnovo.«

Sodni ogled pri svitu lune...

Apelacijsko poročilo nadaljuje? »Treba je ves dogodek, ki ga slika priča Geček, kolikor mogoče točno rekonstruirati, ponoviti zaslišanje priče na licu mesta ponoči, ob vsaj približno istem času in isti razsvetljavi, kakršna je bila v kritični noči, da se bo moglo sodno ugotoviti, ali je mogel Geček videti sij svetilke z mesta, kakor trdi. Rekonstruirati se mora nalaganje trupla na voz, da se preizkusi Gečekova sposobnost opazovanja, ter poskusiti, ali je sploh mogel slišati govor ali celo šepet italijanskih besed, ki jih itak ne navaja v dosedanjih pričevanjih enako. Važno je tudi, da priča Geček pokaže, na katerem mestu neba je bil takrat mesec (zadnji krajec, da se ugotovi sedaj naknadno, če se strinja njegova prva izpoved s faktičnim stanjem meseca v kritični noči 6. septembra 1920.«

Sodni dvor bo moral torej na lokalni ogled v Drvanjo ter rekonstruirati spričo obsojencev, prič in zagovornika še enkrat ves slučaj, to pa se mora vršiti po noči ob luninem svitu. Takih lokalnih izvidov mariborsko sodišče doslej še ni vršilo in so tudi v naši celi kriminalni in sodni kroniki redkost.

Pri obsojenih v kaznilnici

Med tem, ko sedaj na sodišču razpravljajo, kako se bo izvršila obnova procesa, živijo oba Markuzzija in Zemljič za zidovjem mariborske kaznilnice v mrzličnem pričakovanju. Dasi so se že pred leti vsi trije umirili ter nekam udali v neizbežno usodo dosmrtne ječe, je vendar v srcih vseh treh tlelo upanje, da se jim vendar posreči dokazati svojo nedolžnost. O vseh treh je znano. da se v kaznilnici obnašajo vzorno ter jih pazniki vse hvalijo. Brata Markuzzija sta se izučila v kaznilniški delavnici krojaštva, Zemljiča pa zaposlujejo pri poljskem delu. Ko jim je sodišče odobrilo obnovo postopanja, so bili vsi iz sebe in še sedaj se niso pomirili. Neprestano izprašujejo, kdaj pride odločitev apelacijskega sodišča. Ta je sedaj prišla in obsojencem se odpira novo upanje za rešitev iz živega groba...

Pridna gospodinja skrbi, da so člani njene družine vedno krepki in zdravi. Zato jim nudi za zajtrk škodelico kakaoa. Posebno slasten in tečen je Mirim kakao, ki ga dobite pri vsakem trgovcu. Zavitek Mirim kakaoa za štiri osebe velja samo Din 1·—.

Proslava srebrnega jubileja

dijaške Marijanske kongregacije v Novem mestu

Novo mesto, 9. dec.

Kakor se zlepa ne slavi kak jubilej, tako se je slavil srebrni jubilej novomeške Marijanske kongregacije. — Tri dni prej so imeli dijaki tridnevnico, s katero so se pripravljali na svoj veliki praznik. — Dne 8. dec., ki je takorekoč ustanovni datum družbin in njen največji praznik, pa so se zgrnile množice dijaštva k obhajilni mizi. Nato so se vršile še zadnje priprave za sprejem visokega gosta g. škofa dr. **Gregorija Rožmana,** ki se je okrog 11 dopoldne pripeljal z avtomobilom iz Ljubljane. Pred samostansko porto je bil slovesen sprejem. Prva je Prevzvišenega pozdravila mala Žukovčeva ter mu podala šopek cvetja, nato pa sta ga pozdravila še prefekt mladeniške kongregacije g. Povše in prefekta dekliške kongregacije gdč. Gundetova. — Po pozdravih se je Prevzvišeni podal v kongregacijsko dvorano, ki je bila za to priliko in po prizadevanju dekl. kongregacije zelo lepo in okusno okrašena. Tu so se vršili oficielni pozdravi in čestitke kongregaciji, katere je od strani bivših članov, kakor ostalega občinstva izročil odv. koncip. g. D. Weble, ter pozdravov in čestitk g. škofa dr. Gregorija Rožmana in še posebej g. nadškofa dr. A. B. J e g l i č a, ki je čestital kongregaciji brzojavno. Med pozdravi in recitacijami je bilo prečitanih tudi več brzojavnih in pismenih čestitk. Med drugimi so kongregaciji čestitale po svojih zastopnikih tudi »Slovenska dijaška zveza (g. Berkopec), »Kongregacija akademikov« pri oo. frančiškanih v Ljubljani (g. Uršič), ter Jezuitska kongregacija (g. Merhar). H koncu je povzel besedo še vodja kongregacije g. P. Ladislav Pintar in pozval kongreganiste k javni izpovedi. Zbrana mladina je neustrašeno izpovedala pred svojim škofom svoje mišljenje, nakar je g. vodja izročil Prevzvišenemu njihovo »Izpoved« lepo okusno opremljeno in uvezeno, potem pa je Prevzvišeni po lepem govoru podelil vsem navzočim svoj škofovski blagoslov.

Zelo ganljiva pa je bila popoldanska slovesnost v frančiškanski cerkvi pri Marijinem oltarju, kjer je Prevzvišeni po svojem krasnem in globokem govoru slovesno sprejel 25 mladih, novih kongreganistov med pogumne Marijine mornarje, nakar so sledile slovesne pete litanije M. B. Med vsem veličastnim opravilom, pri katerem je Prevzvišenemu asistirala vsa kapiteljska, samostanska in druga duhovščina z g. proštom K. Čerinom na čelu, je lepo prepeval samostanski cerkveni pevski zbor.

Zvečer ob 8 pa je bila v Prosvetnem domu še slavnostna akademija, pri kateri je bila ena najlepših točk vsekakor zborna deklamacija: »Mi smo kladivo, kladivo, kladivo, v rokah Boga...« Mogočno je izzvenela iz mladih grl ta živa beseda in prav tako mogočno in krepko odjeknila tudi v srcih vseh pričujočih. — H koncu so nam dijaki podali še igrico enodejanko: »Igra apostolov«, ki je bila vseskozi lepo igrana, le konec ni bil izražen tako, kot bi moral biti. Sploh je bil program akademije kaj lep in pester, tudi zamisel nekaterih slik je bila zelo lepa. Ves program je bil izvajan lepo in precizno, samo drugič bi želeli v vsem malo več — toplote!

Slavnostni dnevi so našim kongreganistom prešli. Ni pa in ne bo prešel nikdar spomin nanje. Vsi kongreganisti se bodo še v poznih letih z radostjo v srcu spominjali lepega in veličastnega dne, ko je njihova kongregacija slavila svoj srebrni jubilej. Bog daj obilo svojega blagoslova!

Arija iz Trubadurja,

ki jo igra Vaš sosed na slabem gramofonu, Vas moti pri delu. — A Vaš **kašelj** Vas ne moti?

Jejte Bronhi bonbone

pa ne bote kašljali.

Kašelj lažji ali hujši

Bronhi uspešno preprečuje

PROIZVOD »UNION« ZAGREB

Občni zbor „Boja“

Na praznik, 8. decembra se je vršil v Ljubljani redni občni zbor »Boja« (Združenja borcev Jugoslavije), ki ga je vodil predsednik Avgust Kuster iz Tržiča. Zborovanje so nekateri z napetostjo pričakovali, ker mnogo bojevnikov ni bilo zadovoljnih s staro upravo in načinom poslovanja. Zanimanje je bilo tudi zato precejšnje, ker so stopila v veljavo nova pravila »Boja«, ki odstranjujejo kolektivno članstvo, ampak so podružnice »Boja« le krajevne organizacije, ki se bodo imenovale po novih pravilih »Skupine bojevnikov«. Zbralo se je okoli 300 delegatov iz vseh krajev Dravske banovine. Od 8—10 je trajala verifikacija pooblastil in se je že tedaj opazilo, da so mnenja za novi odbor deljena. Nato se je pričelo zborovanje in se je predsednik spomnil tragične smrti Nj. Vel. kralja, nakar je bila odposlana pozdravna brzojavka Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Namesto, da bi se sedaj začelo s kratkimi in stvarnimi poročili, sta pa predsednik Kuster in tajnik Fabjančič razpravljala v dolgih govorih o vseh mogočih stvareh, ki so bile delegatom že itak znane. Vsem se je zdelo, da hočejo vse zborovanje nekam zavleči, da bi bila zmaga starega odbora pri volitvi tem sijajnejša. Oba nista povedala nič bistvenega, ampak samo stvari, ki jih propagirajo stari bojevniki že desetletja. Nismo čuli, kaj je »Boj« v preteklem letu storil za omiljenje gospodarske krize in za blaginjo svojih članov. Ker je bilo predlaganih več kandidatnih list, so zborovalci sklenili, naj se predstavniki raznih kandidatnih list zedinijo za skupno in enotno listo. Nato so se predstavniki štirih predloženih kandidatnih list zbrali v posebni sobi k posvetovanju, kjer je imel g. Lorger zopet daljši govor, samo, da se je s tem tratil čas. Menda je hotel vso stvar tudi on zavleči, da ja ne bi prišlo do kompromisa, ker so hoteli na vsak način priboriti zmago listi starega odbora. Končno sta bila dva predloga za predsedstvo. Predstavnik liste starega odbora je zahteval kandidaturo g. Kustra, dočim so se predstavniki vseh treh ostalih list zedinili na g. Vidmarja. Glavni vzrok je bil ta, ker g. Kuster ne biva v Ljubljani, kar je za predsednika nujno potrebno. Ko je predstavnik odborove liste uvidel, da ne prodre, je kratkomalo zapustil posvetovalno sobo in odšel. Nato se je čez kakih pet minut vrnil s sporočilom, da je zborovanje zopet otvorjeno in da naj vsi predlože svoje liste Tako ni bil dosežen sporazum. Medtem so bivši člani osrednjega izvršnega odbora začeli z agitacijo za Kustra. Prišlo se je k volitvam, ki so bile javne. Od oddanih glasov je dobil g. Kuster 142, g. Vidmar pa 130. Tudi za druge odbornike se ni sklenil kompromis, temveč se je glasovalo za vsako listo posebej. Zmagala je seveda lista bivšega odbora. Značilno je bilo, kako se je glasovalo za odbor! Delegati so za posamezne liste dvigali svoje listke in par gospodov je hodilo po dvorani ter štelo (!) glasove. Razume se, da se pri takem glasovanju vsaka objektivnost in prava demokratičnost, ki so jo odborniki »Boja« vedno proglašali, neha. Pet ur zavlačevanja z volitvami, neprimerna agitacija in pritisk na delegate z najrazličnejšimi namigavanji, kakor, da bo »Boj« oblastno razpuščen, ako se ne izvoli lista starega odbora, vse to je vrglo zelo, zelo čudno luč na vse zborovanje. Tudi nastopanje nekaterih gospodov za prejšnji odbor je bilo neumestno, saj so zahtevali, naj se predstavijo osebno nekateri kandidati z drugih list, kakor bi bili manjvredni in nemogoči elementi, dasi so bili na zboru kot delegati skupin. Poleg tega je g. Fabjančič skoro tričetrt ure govoril v prilog kandidatne liste starega odbora, ravno tako g. Škrbec in nato še g. Lorger, dočim predsednik ni pustil do besede predstavnikom drugih list, da bi dovoljno obrazložili svoje mnenje. Omenjamo, da je lista starega odbora sestavljena tako, da imajo veliko večino znani generali iz Ljubljane, dežela se ni skoro nič upoštevala, dočim so imele ostale liste sorazmerno pravično razdeljena odborniška mesta in je bila na njih večina kandidatov z dežele, kar je čisto pravilno, saj je z dežele večina bojevnikov. Po volitvah so se izvršile še druge točke dnevnega reda, nakar je g. Kuster zaključil zborovanje. To zborovanje je bilo jasen dokaz, da tudi v »Boju« gotovim osebam ni za stvarno in objektivno delo, temveč samo za premoč in nadvlado. Mnogi delegati, ki so še zaupali v objektivnost uprave pri »Boju«, so odhajali iz dvorane Trgovskega doma razočarani ter so uvideli, da tudi v »Boju« ne pride resnični glas ljudstva do veljave. Slovensko ljudstvo je pri tem zborovanju že spregledalo in bo tudi po tem usmerilo svoje ravnanje. Treba bo pa še podrobnejše spregovoriti, da naše ljudstvo ne bo nasedalo lepim besedam in obljubam.

Praznik sv. Barbare v Trbovljah

Trbovlje, 10. decembra.

Trboveljski rudarji so v nedeljo proslavili svojo patrono na najslovesnejši način in po starem rudarskem običaju. Pobudo k temu je dal g. rudniški ravnatelj inž. Loskot, ki je izdal razglas na vse uradnike, poduradnike kakor tudi delavce, da bodo sv. Barbaro skupno proslavili. Zaradi tega je bilo razpoloženje med delavstvom razigrano, ker vse se je tega ukrepa veselilo. Vso čast g. rudniškemu ravnatelju, ki zna ceniti rudarsko skupnost, vsa čast gre pa tudi drugim rudniškim inženerjem in uradništvu, ki so se proslavi priključili in tako dostojno proslavili, svojo patrono.

Rudarjem se je zgodaj dopoldne razdelila sv. Barbare nagrada, in tako je vsak, tudi oni, ki vse leto ne poseduje pare v žepu, imel denar. Po Din 30 so dobili kopači, drugi nekaj manj. Na zapadnem obratu je bilo zbirališče delavstva, nato pa so šli k glavni rudniški pisarni po svojo zastavo sv. Barbare, ki je bila letos prenovljena. Primeren ni bil več stari nemški napis »Glück auf!«, ki se je moral odstraniti in nadomestiti s »Srečno!«. Ko se je zastava pred skupno množico rudarstva pokazala, je zaigrala rudniška godba, nato se je razvil sprevod; na čelu godba, za njo zastava, nato g. ravnatelj z inženerji, uradništvom, uniformiranci, poduradništvom, delavskimi zaupniki in drugimi rudarji. V sprevodu jih je bilo okoli 2000. Ob 10.30 je bila slovesna sv. maša, pridigoval je g. župnik in duhovni svetnik Gašparič. Po sv. maši je bilo darovanje okoli oltarja, nato se je pa sprevod vrnil nazaj k glavni pisarni, kjer se je vsem udeležencem zahvalil za krasno udeležbo g. ravnatelj inž. Loskot. Še celo pevski zbor, sestoječ iz rudniških nameščencev, se je izkazal in zapel rudarskemu stanu namenjeno pesem, in po odigranju godbe se je množica razšla zadovoljna, ker že okoli 30 let ni doživela enake proslave svoje patrone, na svoje domove; vsi, ki so bili v krojih, pa so bili pogoščeni v rudniški restavraciji.

Rudar se je rad spominjal svoje patrone, odkar menda ta stan obstoja. Pred odhodom v jamo se je skupno molila molitev, njej na čast: »Preljuba sv. Barbara, nevesta Kristusova« itd. Po dohodu na delovno mesto je zmolil posameznik kratko molitev, in pri vsaki hudi priliki se je zatekel k njej. Da je vedno posebno svečano proslavljal njen godovni praznik, ni čudno. Razmere so pa bile zadnjih 30 let v Trbovljah take, da se je to skoraj opustilo. K sv. maši, ki se je vsako leto darovala ob godovanju patrone, je sicer prikorakala godba, deputacija rudarjev z zastavo, videl si celo katerega zaupnika poleg, pa je to bilo že tudi vse.

To mrtvilo je letos odpravil g. rudniški ravnatelj v veliko veselje vsega delavstva in drugega občinstva. Iz razpoloženja vseh se je videlo, da rabi danes vsak tudi nekaj duhovnega veselja. Vsekakor je pa želja vseh, da se ta lepi običaj skupnega nastopa ohrani med rudarji za vedno.

— **Pri slabosti** je naravna **»Franz Josefova«** voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

✶

Novo mesto

S tovornim avtomobilom v trgovino. Na praznik Brezmadežne je zjutraj okrog pol 9 peljal skozi mesto težak tovorni avtomobil neke gorenjske tvrdke. V ostrem ovinku na vogalu Golaževe hiše na Glavnem trgu, kjer je cesta zelo ozka, je avtomobil, ki je vozil zelo desno, na mokri cesti zaneslo preveč v desno, tako, da je zavozil na pločnik pred Podružnico Jug. tiskarne ,ter se s prednjim koncem zaletel v zaprta vrata trgovine, ter jih precej hudo poškodoval, ker jih je na spodnjem koncu udrl. Avto sam pa se je tudi nekoliko poškodoval, zvil je desni blatnik in desno svetilko ter dobil še nekatere druge manjše poškodbe. Vendar pa so ga toliko popravili, da je mogel pozneje nadaljevati pot.

Ljubljanske vesti:

Pomagajmo ubožcem in brezposelnim!

»Pomožna akcija« se je sicer letos zaradi mile zime nekoliko zavlekla, vendar pa že narašča od dneva do dneva pritisk brezposelnih in drugih potrebnih na socijalnopolitični urad, ki prosijo podpore.

Ker so proračunski viri do malega izčrpani, je g. mestni predsednik že razposlal večje število vabil, nekaj pa se jih še razpošilja na razne tvrdke in zavode s prošnjo, naj darujejo za potrebne ljubljanske soobčane.

Gosp. predsednik pričakuje, da se bodo odzvali temu vabilu vsi v polnem številu ter po svojih močeh pripomogli k omiljenju bede, ki vlada med številnimi našimi soobčani. Eno vrsto teh vabil priobčujemo:

»Zima je pred durmi! S strahom gledajo številne družine brezposelnih v bližnjo bodočnost. Radi še vedno trajajoče gospodarske krize narašča število brezposelnih od dne do dne. Te težke gospodarske prilike so povzročile, da je danes veliko število naših revnih someščanov v bedi in pomanjkanju.

Njihove ubožnosti ni kriva morebiti delomržnost, nasprotno iščejo brezposelni delo in zaslužek, katerega pa radi posledic gospodarske krize nikakor ne morejo najti.

Dan za dnem se zglašajo cele trume brezposelnih v socijalnopolitičnem uradu, **kjer prosijo ne podpore, ampak dela.**

Ker vsota, dovoljena za podpiranje in za zaposlovanje brezposelnih v rednem občinskem proračunu in prispevki iz »Banovinskega bednostnega fonda« ne zadoščajo, je priredila mestna občina dne 3. in 4. novembra 1934 »Nabiralni dan«, ko so mestni uslužbenci prodajali bloke in listke po 1, 5 in 10 Din.

V glavnem je imela ta akcija namen, da zbere od posameznih oseb po cestah, javnih lokalih itd. malenkostne prispevke.

Do Vaše cenjene tvrdke, ki ima v Ljubljani **svoje veliko torišče, pa se obračam** s posebno prošnjo, da darujete v ta namen primeren znesek, bodisi v denarju, bodisi v naravi (živež, obleka, čevlji, perilo itd.).

Za Vašo velikodušnost se Vam v svojem in v imenu mestnega sveta in vseh potrebnih someščanov že v naprej najtopleje zahvaljujem.

Blagovolite sprejeti izraze mojega odličnega spoštovanja!

Predsednik mestne občine:
Dr. Dinko Puc, l. r.«

V spomin † Ivanu Arharju

Pred kratkim smo ga pospremili k Sv. Križu: Dolga vrsta znank in znancev, nebroj njegovih stanovskih tovarišev, gruča starih prijateljev od blizu in daleč, tudi sedem sošolcev iz gimnazije, prav za krsto pa ženka, udana v voljo božjo, njej ob strani pa 10 letna hčerka Ivica, ki še »ne ve za tuge svoje, ne za žalosti srca«...

Za izredno priljubljenost rajnika med železniškimi uslužbenci naj pričajo besede, ki jih je, glasno ihteč, polglasno nad odprtim grobom izpregovoril znani ljubljanski nadsprevodnik, ko je vrgel na krsto pret domače zemlje: »Gospod Arhar, z Bogom! Zadnja hvala prijatelju in dobrotniku železničarjev! Prezgodaj so te dali v pokoj, prezgodaj odhajaš v večni pokoj!«

Pokojni Ivan Arhar je bil rojen leta 1871. Študiral je v Ljubljani, kjer je leta 1893 tudi maturiral. Po vojaškem službovanju je bil sprejet k južni železnici. V Ljubljani je vršil več let odgovorno prometno službo, potem je služboval kot postajni načelnik v Sežani, Divači in Sv. Petru na Krasu, kjer si je s svojo prijetno družabnostjo obilo prijateljev. Med svetovno vojno je služil kot šef prometne službe v Ljubljani, po vojni pa je bil zadnja leta aktivne službe v Ptuju, kjer je stopil — pač žrtev razmer — leta 1927 v pokoj. Pred nekaj leti se je preselil v Ljubljano, kjer smo ga lahko opazovali vsak šolski dan, kako je v Zvezdi pred uršulinsko cerkvijo čakal in dočakal svojo ljubljeno hčerko, da jo pospremi domov k mamici. Zdaj bo hodila uboga revica sama v šolo, z mamico bosta pa prav pogosto hodili k Sv. Križu, da se tam pomudite vsaj nekaj časa na grobu zlatega očka, ki spančka pod zeleno rušo, in tam pomolili za njegovo blago dušo.

Tudi mi jima izražamo iskreno sožalje, blagopokojnemu pa želimo večni mir in pokoj! —ški.

Tel. 31-62 **KINO KODELJEVO** Tel. 31-62

Drevi ob 8 dvojni spored:
»Carmencita« z divnim španskim petjem — in
»Zveri so zdivjale«. Cene znižane.

⊙ **Ban dr. Drago Marušič** je včeraj obhajal 50-letnico svojega rojstva. Ob tej priliki so mu združena ljubljanska pevska društva in godba »Zarja« priredila v nedeljo zvečer podoknico, h kateri se je zbralo mnogo gasilcev v krojih in slavljenčevih ožjih rojakov. Včeraj dopoldne se je banu poklonila deputacija uradništva banske uprave s pomočnikom bana dr. Pirkmajerjem na čelu. Načelnik upravnega oddelka dr. France Vončina je v daljšem govoru čestital banu in mu v spomin izročil zlato cigaretno dozo. Ban dr. Marušič se je ginjen zahvalil za čestitke.

⊙ **Matura pred sodiščem.** V sobotni številki »Slovenca« smo objavili poročilo o razpravi pred ljubljanskim okrožnim sodiščem, čije predmet je bila matura leta 1933 na II. državni realni gimnaziji v Ljubljani. Kakor smo se prepričali, je bilo poročilo deloma enostransko in netočno in je vsebovalo posamezne trditve tako, kakor jih navaja tožena stranka v pritožbi in zagovoru. To lojalno ugotavljamo, ker nočemo nikomur delati krivice.

⊙ **T. K. Skala** sporoča, da je za petek 14. t. m. napovedano predavanje Hansa Ertla o letošnji mednarodni ekspediciji na Himalajo, radi nenadnih ovir preloženo na kasnejši čas. Datum predavanja bo javljen pravočasno.

⊙ **Razstava jaslic** v Jakopičevem paviljonu ustvarja iskreno božično razpoloženje. V lepi ureditvi se vrste velezanimive starinske jaslice, preproste domače jaslice, pravi zakladi slovenske hiše, slonokoščene miniaturne jaslice, krasni rezbarski izdelki slovenskih umetnikov-samoukov, posamezni kipi visoke umetniške vrednosti, slike na steklo, več sto let stare dragocene grafike in reliefe, nad vse tople slike so sv. družine. Herlein, Langus, Wolf, Šubic, Kralj, Kraljeva, Pengov, to so imena, ki morajo pritegniti ljubitelje umetnin in narodnega blaga. — Razstava je odprta vsak dan od 10—19. Vstopnina za odrasle 4 Din, za otroke 2 Din, za mladinske skupine po 10 oseb in za šole po 1 Din.

⊙ **7000 obiskovalcev na obrtniški razstavi.** Včerajšnji »Pond. Slovenec« je poročal, da je do nedelje popoldne obiskalo obrtniško razstavo okoli 6000 obiskovalcev. Naval je trajal na razstavo tudi v večernih urah, tako da beleži razstava s snočnim in današnjim obiskom, ko je bila razprodaja razstavljenih izdelkov, okoli 7 tisoč obiskovalcev. Čeprav je lastnik poslopja g. Drofenik dal razstavljalcem na razpolago poslopje brezplačno, vendar so razna popravila zlasti pa centralna kurjava, izredno mnogo veljala. Kljub temu in zaradi izredno dobrega obiska prireditelji upajo, da bodo stroške za razstavo popolnoma krili.

⊙ **Zveza gospodinj** prireja vsako sredo v svojih društvenih prostorih na Bregu št. 8 predvajanje o električni kuhi, vedno ob 16. uri popoldne. Vabimo gge. članice, da si ogledajo ta predvajanja. Predava gdč. Šerko. Po predvajanju brezplačna poizkušnja jedi. Vstop prost.

⊙ **Kino Kodeljevo** predvaja drevi dvojni spored.

⊙ **Rez. častniki,** ki z kateregakoli vzroka v nedeljo niso prisegli Nj. Vel. kralju Petru II., naj se najkasneje do petka zglase v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. I, soba 1, da se jih vpiše v seznam naknadne zaprisege, ki bo v nedeljo, dne 16. decembra t. l. ob 9 na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju.

⊙ **Zaprisega vojaških obveznikov** v nedeljo, dne 16. decembra ne bo v vojašnici vojvode Mišiča, temveč na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju. Vsi v Ljubljani priglašeni obvezniki imajo dohod na telovadišče z južne strani tik poslopja ob železniškem tiru. Pričetek točno ob 9. Vsakdo naj pri vhodu odda razgrnjeno priglasnico k zaprisegi, sicer se bo smatralo da se prisege ni udeležil.

⊙ **Lastniki konj, voz in bicikljev,** ki so prejeli vojaške knjižice za svoje konje, vozove in biciklje, se pozivajo, da vse te vojaške knjižice oddajo v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7 soba št. 3 po sledečem vrstnem redu: Lastniki z začetno črko A do J v sredo 12. decembra; K do O v četrtek 13. decembra; P do S v petek 14. decembra in T do Ž v soboto 15. decembra t. l.

⊙ **Šah.** Drevi ob 20 se vrši v kavarni Evropi brzoturnir za prvenstvo decembra. LŠK vabi k čim večji in točni udeležbi.

Mariborske vesti:

Praznik mariborske mladine

Minulo soboto je praznovala mariborska mladina praznik svoje zaščitnice tako, kakor menda še **nobeno leto doslej. Vse prireditve, ki so se pričele z duhovno obnovo v petek zvečer, je marijanska mladina obiskala v rekordnem številu.** Večerna pobožnost v Alojzijevi cerkvi v petek zvečer je pokazala globoko versko gorečnost mladine, še bolj pa sobotna jutranja cerkvena slovesnost, pri kateri je po sv. maši mladina skupno s starešinami pristopila k mizi Gospodovi. Dopoldne v soboto se je vršilo v dvorani Zadružne gospodarske banke slavnostno zborovanje. Dvorana je bila nabito polna dijaške mladine, navzočih je bilo tudi lepo število starešin. Zborovanje je otvoril profesor Bogovič s kratkim uvodnim nagovorom, v katerem je poudarjal velik pomen marijanskih kongregacij. Kot zastopnik ljubljanske akademske kongregacije je govoril akademik Zajc, nato pa so nastopili kot govorniki zastopniki dijaških marijanskih organizacij. — Višek proslave je tvorila večerna slavnostna akademija v Zadružni gospodarski banki. Dvorana je bila tako napolnjena mladine in njenih prijateljev, da so mnogi morali oditi. Navzoč je bil prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomažič s stolnima kanonikoma Janežičem in dr. Žagarjem, dalje dr. Leskovar, minister v p. Ivan Vesenjak ter mnogi drugi odlični predstavniki mariborskega javnega življenja. Pester in zanimiv spored akademije kljub dolgotrajnosti ni utrujal, ker je bil dobro izbran in skrbno podan. Pomenljive in globoke besede je spregovoril mladini lavantinski vladika dr. Tomažič. Izražal je v svojem nagovoru izredno veselje ob pogledu na navdušeno mladino, ki se tako ljubeče oklepa Brezmadežne. Njegove besede so razvnele viharno navdušenje, s katerim je zbrana množica pozdravljala tudi izvajatelje sporeda. Letošnja proslava praznika Brezmadežne bo ostala vsem v neizbrisnem spominu.

☐ **Napredovanja v mestni službi.** 16 nastavljencem mestne občine pritiče po letih službe napredovanje. Njihove prošnje se bodo obravnavale na prihodnji občinski seji.

☐ **Seja mestnega sveta** bo v petek, dne 14. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Bil je že skrajni čas, saj smo imeli prav za prav povsem redno občinsko sejo približno pred 6 meseci...

☐ **»Občinski svet« štev. 2.** Maribor ima mnogo zanimivosti in med temi je tudi občinski svet št. 2. Tako pravijo rednim sestankom občinskih svetnikov pred vsako sejo v prostorih tajništva JNS v Cankarjevi ulici. Teh sestankov se udeležujejo tudi druge osebnosti izven občinskega sveta, vodi jih pa mestni načelnik. Baje se na sestankih napravijo točni sklepi o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu prihodnje prave občinske seje. Potem je razumljivo, da na pravi občinski seji gg. svetniki sprejmejo predloge brez debate.

☐ **Mariborčan v državni reprezentanci.** Sabljaških tekem na Dunaju, ki so se vršile 8. in 9. t. m. se je v naši državni reprezentanci udeležil dr. Pichler iz Maribora.

☐ **Glasbena Matica Maribor.** Izredni občni zbor bo 20. decembra ob 20. uri v društveni pevski dvorani. Na dnevnem redu je izprememba društvenih pravil. Vsi člani na zbor! — Odbor.

☐ *Kako bi mestni avtobus zaslužil 3000 Din na mesec?* Brihtne glave so izračunale, da bi mestno avtobusno podjetje zaslužilo na mesec čistih 3000 dinarjev, če bi ustavilo promet na novi krožni progi št. 5. ter oba šoferja poslalo na plačani dopust. Poleg tega pa bi še odpadla zamera pri trgovcih in izprehajalcih v Gosposki ulici, ki se že vse dni od uvedbe avtobusnih voženj skozi Gosposko razburjajo in zahtevajo izpremembo.

☐ *Priporočljiv podnajemnik.* V Marksovi ulici si je najel sobo človek, ki se je predstavil za tekstilnega mojstra. Dejal je, da dela samo ponoči. Res se je podal prvo noč po vselitvi na »delo«, ker je ukradel lastniku stanovanja 4000 Din ter s plenom izginil kot kafra.

☐ *4 jurčki iz avtomobila.* Trgovec s sadjem Srečko Krajnc iz Pesnice se je mudil z avtomobilom v Štrihovi. Iz vozila mu je nekdo ukradel tri plišaste odeje in aktovko, v kateri je imel 4000 dinarjev gotovine.

☐ **Pravilnik za paviljone.** Vprašanje raznih paviljonov v Mariboru bo uredil nov pravilnik, ki ga je izdelal mestni gradbeni urad. Prinesel bo točna navodila za zgradbo in uporabo paviljonov, preprečil bo, da bi nastalo kopičenje na enem prostoru, urejal pa bo tudi zunanjost in uporabno dobo. Tako bodo začasni paviljoni še lahko leseni, trajni pa bodo morali biti zidani. Za Maribor je ureditev paviljonskega vprašanja res važna, ker je vladala doslej v tem oziru prava anarhija.

☐ **Meteor pri belem dnevu.** Čudovit naravni pojav so opazovali včeraj okoli 4. popoldne nad Kamnico. Kozjak s Kamnico je bil še zavit v solnce, nad Pohorjem pa so se kopičili temni oblaki. Na solnčni strani neba se je nenadoma pojavilo žareča točka, ki je šinila kot blisk preko neba ter izginila za obzorjem. Bil je meteor, ki je povzročal tako močan sij, da je bil jasno viden tudi pri solnčni svetlobi.

☐ **Smrt kosi.** Umrli so v Mariboru: Marjana Clarici, vdova upravitelja Windischgrätzovih posestev. Pokojnica je mati operne pevke gdč. Marion Claricijeve. — Ferlinc Anton, hišni posestnik in poštni sprevodnik, star 57 let. — Hižman Terezija, 37 letna tovarniška delavka. — Junger Elizabeta 72 letna zasebnica. — Naj počivajo v miru!

☐ **Ropar in nasilnež.** Angelo Jevšenak iz Stranic je napadel neznanec, ki se je pripeljal za njo na cesti med Konjicami in Slov. Bistrico. Podrl jo je na tla in ji hotel izvršiti silo, ko pa se je branila, ji je odvzel košaro ter se odpeljal naprej. V košari se je nahajala hranilna knjižica mariborske mestne posojilnice za 20.000 Din ter razni dokumenti.

Trojni jubilej tvrdke Franc Oset

V Št. Petru v Sav. dolini, 11. dec.

Tvrdka Oset je bila ustanovljena leta 1859 — pred 75. leti — po pokojnem stricu današnjega jubilanta, ki praznuje 65-letnico svojega rojstva! Od pokojnega strica je prevzel v samostojno vodstvo trgovino na Vranskem leta 1899 — pred 35. leti. Njegova želja je bila povečati obrat trgovine ter je začel takoj z izvozom hmelja, katerega je z leti razširil na vse države Evrope in izven nje. A pomagal je med tem v letih krize posebno leta 1904, savinjskim

hmeljarjem z dobavo hmeljovk na dolgoročna odplačila, katere je dobavljal na stotine vagonov iz Češke. Razširil je svojo lesno trgovino ter postavil leta 1923 v Št. Petru moderno parno žago. Bavil se je med tem z izvozom namiznih jabolk v razne države, s čemur je vnovčil veliko pridelkov savinjskega kmeta. V Brežicah je osnoval podružnico, ki se je bavila z izvozom jajc, večinoma v Švico in Anglijo. Leta 1924 je moral likvidirati podružnico v Brežicah in opustiti parno žago v Št. Petru, katero je nato predelal v hmeljarno in skladišče za razne deželne pridelke. — Njegova neumornost še ni mirovala ter je leta 1931 odprl v Ljubljani povsod znani avtomatični bufet »Daj-dam«, katerega vodi s svojim zetom g. Zupanom v zadovoljstvo vseh, ki ga obiščejo. Seveda radi tega ni opustil svojega podjetja v Št. Petru, katero vodi naprej s pomočjo svojega sina Stanka.

Danes ob trikratnem jubileju g. Oset lahko gleda s ponosom na svoje dosedanje uspehe, njegovi jekleni živci in vedno vedri humor so premagali vse udarce, katere niti njemu usoda ni prizanesla. — Mi pa, njegovi prijatelji, mu kličemo ob tem jubileju: Bog naj ga ohrani še mnogo let tako čilega in vedrega v veselje svoji rodbini in svojim klijentom!

Kulturni obzornik

Monumenta artis slovenicae Spomeniki slovenske umetnosti

V »Akademski založbi« je izšel drugi snopič monumentalnega dela dr. Steleta, pod naslovom: »Kranjski prezbiterij«. Kot prvi in vsi nadaljni snopiči obsega dve strani slovenskega in dve francoskega teksta. Priloženih je osem tabel reprodukcij na najfinejšem papirju, ki interpretirajo tekst.

Zgodovina slovenske umetnosti je pričela dobivati določen obraz. Materijal, ki je preje ležal zakopan in zakrit pod beležem ali pa prepuščen samovoljnosti neodgovornih činiteljev, ki so največkrat pokvarili vse, kar se je sploh pokvariti dalo, ali pa je ležal skrit po raznih »izvestjih«, velikokrat obdelan od nestrokovnih in nekritičnih moči, ta materijal se je pričel pod avtorjevimi rokami oblikovati v trdno, do zadnjih potankosti kritično obdelano telo. V pričujočem delu si je avtor izbral za temo enega najbolj intimnih delov naše srednjeveške umetnosti, naš prezbiterij.

Prezbiterij ni tu obdelan toliko s formalnega arhitektonskega stališča, kar spada v področje drugega zvezka, namenjenega arhitekturi, marveč je obdelan kot najpopolnejši organizem slovenskega srednjeveškega slikarstva v ikonografskem, simboličnem in dekorativnem smislu.

Ikonografski shema slik v prezbiteriju se podredi simbolični zamisli. Prezbiterij je »podoba mistične duhovne cerkve«, a obenem izredno logično zamišljeno izpričevalo ortodoksnega prepričanja našega gotskega človeka. Na zemlji, a v svetišču, svetniki, nekoč ljudje, a v stebričevju apostoli, tudi nekoč ljudje, a nosivci ortodoksne cerkvene zgradbe neznansko poveličani, in obenem tudi posredniki, nato pa preko legendarnih scen pomešanih s čudeži v nebo, kjer kraljuje Kristus z nebeškimi prebivalci. (Primerjaj Suho, fig. 10.) Ta idealna ikonografska razvrstitev pa se zlasti v večji arhitekturi in ob koncu 15. stoletja snovno zelo pomnoži, nastopi cerkveni patron, prizori iz Kristusovega življenja pa se epično razgibljejo. Od početka 16. stoletja dalje pa se ikonografska shema prične rahljati, dokler sredi 16. stoletja ne zamre z našim srednjim vekom vred.

Ob koncu razprave našteje avtor najvažnejše spomenike s tega področja na slovenskih tleh. Od priloženih reprodukcij je omembe vreden zlasti obok na Suhi, po akvarelu M. Sternena (fig. 11), kjer je značilna geometrična pravilnost njegovih likov, dalje obok na Križni gori (fig. 13) s konca 15. stoletja, kjer namesto premice že nastopi ukrivljena linija in dekorativni element. Ostale reprodukcije, kot sv. Marjeta (fig. 17) ali pa plešoči angelj (fig. 19) pa so vse delo visoke kvalitete naših gotskih mojstrov.

M. S.

Premijera v ljubljanski operi: Od bajke do bajke

Plesni poem v štirih dejanjih (6 slikah). Napisal L. Novak, uglasbil Oskar Nedbal. Dirigent A. Neffat. Režiser in koreograf P. Golovin. Inscenator V. Skružny.

V naši operi imamo baletno skupino. Precej številno, izpolnjeno deloma že z moškimi in samo po sebi dovolj sposobno za vprizarjanje sprejemljiivh reprodukcij. Kar njeno vrednost dviga, je resna ambicijoznost in strumna delavnost, ki se večkrat jasno pokaže, tako da človek marsikdaj kar nerad prehaja v kritičnih mislih to plesno družino. In vendar je težko drugače. To pa, ker kljub veliki, intenzivni napetosti dela končni učinek vendar ne more izvabiti pravega zadovoljstva. Vprašanje po vzroku bi po mojem mnenju dobilo takle odgovor: skupini manjka pravega duševnega vodje. Ne da bi s tem hotel ponižati baletnega mojstra, ki se vsekakor silno trudi in resno bavi z vzgajanjem članov in oblikovanjem plesnih prizorov, je vendar vse njegovo delo res predvsem mojstrstvo, celo preveč mojstrstvo s povdarkom na gibljivosti teles, kar včasih prehaja že kar v akrobatstvo. In vendar je to le ena stran umetnega plesa — ta tehnična izvežbanost. Njen pomen je samo in edinole v službi duševne izraznosti, kot pri vsaki umetnini sploh, kjer sredstva sama, pa še tako popolna zadevajo v prazno, če iščejo polnega umetniškega učinka. Tako tudi pri tej baletni skupini človek vedno pogreša prepričevalne notranje vsebine in njene nadrejenosti golim gibom. Taka vsebina pa je pri naših baletnih predstavah zelo skromna in komaj sem ter tje nakazana.

Plesni poem »Od bajke do bajke« je zopet predstava umetnega plesa, ki na mimičnem oblikovanju prikazuje tri bajke s posebno uvodno in zaključno sceno — stara mati prične in konča pripovedovanje. Povesti pa so: o princeski Zlatolaski, o krojačku-Junačku in o Trnjulčici. Celotna zamisel te umetniške tvorbe je prav posrečena in mikavno izdelana, sama po sebi lepo zajeta iz otroškega sveta. Tudi glasba ima svojo umetniško vrednost in se lepo prilega temu prijetno naivnemu svetu, kar bi vse moglo v skladni reproduktivni izoblikovanosti nuditi umetniški učitek.

Vprizoritvi takega dela je dano na razpolago dvoje zamisli. Ali zajeti snov in jo izoblikovati v izrazito otroškem svetu, s čemer dobi predstava svoj otroški značaj in postane last mladine, ali pa jo prirediti v svet odraslega človeka, za kar pa je seveda potreba zajeti vso snov v njenem psihološkem ozadju in jedru, ki ga je treba poiskati in obrniti navzven ter ga plastično izklesati. V tem slučaju utegne postati ta umetnina svet odraslega človeka, kateremu prikazuje v simbolni obliki bajk in tako v posodi intimnih spominov na otroške dni jedro resne psihološke resnice.

Naša vprizoritev pa se lovi med obema zamislima in je tako zopet odtegnjena pravemu uspehu. Čeprav se mestoma zdi, da hoče zajeti otroški svet, se mu drugod zopet oddalji. Priznam, da ni lahko pogledati do dna v otroško dušo in najti tam pravce, po katerih naj bo taka snov izoblikovana. Otrok ima res povsem svoj svet, sicer enostaven in ozek, a prav v tem zopet kompliciran in širok; kar pa je glavno, v vsem resničen in čist in prav v tem tako občutljiv, da mu z majhno nepoštenostjo ali neprevidnostjo lahko usekaš rano, ki se marsikdaj ne da več zaceliti. Po mojem mnenju pa vsebuje dana vprizoritev dovolj takih neprevidnosti in je s tem otroškemu svetu oddaljena in nevarna. (Mislim, da bi tudi sicer moralo vodstvo opere vsebolj ostro in tenko čutiti pri izbiranju predstav za mladino). — Z druge strani pa je zopet vprizoritev preveč naivna in površna ter neenotna, da bi mogla dati zadosten učitek odraslemu človeku. Tu prihajajo vpoštev vsi nedostatki z ozirom na resno odrsko umetnost. Bodisi površna izdelava prve in zadnje slike z nastopom stare matere (oder zahteva pač igralca), preraztegnjeno pripovedovanje vsebine posameznih bajk, pomanjkanje zgoščenosti v odrskem dogajanju, bodisi na splošno dovolj naivno zajetje psihološkega ozadja. Zato je odraslemu človeku ta vprizoritev odmaknjena, mogla pa bi biti v bolj intimnem približanju otroškemu svetu obenem z očiščenjem neprimernih sestavin prikladna in uspešna predstava otrokom.

H koncu ponavljam, da je baletni zbor pokazal mnogo resnega hotenja in pristavljam, da je orkester dobro izpolnil svoj del.

V stvari pridanem Gledališkem listu je priobčil Matija Bravničar prevod aktualnega in bistrega članka Oskarja Bieja: Bodočnost opere. S takimi članki list vsekakor dviga svojo resnost in naj bi v tem smislu skušal nadaljevati. — V. U.

1813 slušateljev na ljublj. univerzi

Ljubljana, 10. decembra.

Na ljubljanski univerzi vlada sedaj marljivo in živahno življenje. Slušatelji in slušateljice posečajo predavanja profesorjev in tudi seminarji so dobro obiskani. Do 25. novembra je bilo podaljšano za zamudnike vpisovanje na univerzo. Zanimivo je, da je bilo letos na novo imatrikuliranih 454 slušateljev in slušateljic, dočim lani 595. Glavni vzrok je omejitve slušateljev je v tem, da je bil na medicinski fakulteti uveden »numerus clausus«, ker fakulteti primanjkujejo velike predavalnice ter bi bil za to, da se uredi velika predavalnica, potreben kredit najmanj 100.000 Din. V prvi vrsti so odpadli inozemski slušatelji na medicinski fakulteti.

Vseh slušateljev je bilo letos vpisanih 1813, lani v zimskem semestru 1945. Na posamezne fakultete se razdele: filozofska 501, lani 473, slušateljic 246, lani 219. Teološka fakulteta 160, lani 167. Juridična fakulteta 604, lani 602, slušateljic letos 54, lani 53. Medicinska fakulteta 144, lani 218. Letos slušateljic 40, lani 44. Tehn. fakulteta 404, lani 485, slušateljic 16, lani 18. V to število je treba všteti redne in izredne slušatelje. Po veri je bilo na univerzi 50 pravoslavnih, 10 protestantov, 2 brez konfesije, 3 muslimani in 4 židje. Ostali so vsi katoličani.

Kaj pravite?

V naši mili domovini so se ljudem v najnovejšem času silno priljubili narazličnejši »domovi«: gasilci imajo svoje domove, služkinje, obrniški vajenci in počasi bomo morebiti še tako daleč prišli, da bo imel tudi vsak človek svoj dom, ne samo stanovanje.

Tudi športniki si zidajo svoje domove, ker hočejo biti planinarji in smučarji in telovadci in drugi proti vsem vremenskim nezgodam neverjetno utrjeni ljudje tudi pod streho, če zagledajo nekje daleč kakšen sumljiv oblaček na nebu. Skrb za zdravje je prvo.

Vsi ti domovi so navadno prav dobro urejeni. Kjer je treba, so zidani iz kamna, drugod iz opeke in zopet drugod iz lesa. Večinoma imajo v vseh domovih tudi ležišča in ognjišča. Utrudili se in še zmrzovali povrh — to je preveč. In ker raste po naših hribih lesa še preveč, ljudje tudi za kurjavo niso zlepa v zadregi.

Kaj pa boste rekli Vi, g. urednik, če Vam povem, da so postavili nekje v naših planinah (ali v dolinah) dom, ne vem za kóga že, kjer se pa gospodje, gospe in gospodične ne bodo ogrevali ob domačih drvih, ampak jih bo grela centralna kurjava na premog? Kdo pa naj še dandanes drva seka kar pred hišo, ko je vendar premoga povsod toliko, da ga kar prodajajo? Torej drva proč in premog sem, pa naj velja, kar hoče! Da bi se mi — mili! — greli ob domači lončeni peči, kjer bi grela domača drva? Nikoli — rajši vsi skupaj zmrznemo...

Koledar

Torek, 11. decembra: Damaz, papež; Hugolin.

Novi grobovi

† **V Podkloštru na Koroškem** je umrl gospod Mihael Keršič, tamkajšnji posestnik in trgovec. Bil je doma v Podbrezjah na Gorenjskem in je dočakal častitljivo starost 89 let. Kljub dolgoletnemu bivanju v tujini je ostal do smrti zvest sin svojega naroda. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim svojcem naše globoko sožalje! Čas pogreba, ki bo v Podbrezjah, bo naznanjen kasneje.

† **V Ljubljani** je umrl gosp. Anton Gregorc, višji revident drž. žel. v pokoju. Pogreb bo v sredo ob pol 3 popoldne. Naj v miru počiva! Žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

† **V Sostrem** pri Ljubljani je umrl včeraj 75-letni **Janez Maček**, ugleden posestnik in vzoren katoliški mož. Pokojni je bil poslednji sorodnik svoj čas v Sostrem službujočega župnika g. Finca. Pred dvema letoma šele je pustil delo v vevški papirnici; bil je dolgoletni naročnik vseh katoliških listov. Njegovi tako plemeniti duši želimo večnega gledanja Boga. — Pogreb bo v sredo zjutraj ob 8 na farno pokopališče v Sostrem.

† **Na Selu pri Bledu** je umrla Neža Kristan, mati uglednega posestnika in tesarskega mojstra. Krščanski materi naj sveti večna luč. Preostalim naše globoko sožalje.

Osebne vesti

= **Poročil se** je včeraj popoldne na Brezjah g. Franc Rojina, strugarski mojster in posestnik v Zgornji Šiški, z gospo Minko Valjavčevo. Priči sta bila ženinov brat industrijalec g. Anton Rojina in njegov zet g. Janez Jerman, trgovec. Iskreno čestitamo!

= **Iz finančne službe:** Za finančnega tajnika VIII. pol. skupine je imenovan Božič Ivan, dosedaj konceptni pripravnik pri odseku IV. pri finančni direkciji. Premeščen je Kalin Ivan, geometer VII. pol. skupine, iz Maribora h katastrski upravi v Ljubljani.

Ostale vesti

—**Gg. katehetom.** Občni zbor kateh. društva bo, kakor že objavljeno, v četrtek, dne 13. dec. ob šestih zvečer v posvetovalnici J. T. Z izvolitvijo bodo udeleženci nadomestili štiri mesta odstopivših odbornikov.

— **Simultanka mojstra Pirca v Sarajevu.** Slovenski šahovski mojster Vasja Pirc je odigral te dni v Sarajevu simultanko proti 32 najboljšim sarajevskim šahistom. Simultanka je bila končana v štirih urah in je Pirc dobil od 32 partij 19, 8 je remiziral, 5 pa izgubil. Iz Sarajeva potuje mojster Pirc v Belgrad nato v Novi Sad in druga večja mesta, kjer bo povsod prirejal simultanke.

—**Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu,** Kraljice aMrije ul. 3, priredi v sredo, dne 12. t. m. društveni sestanek. Predava g. vseučil. pristav dr. Karlo Lušicki »O angini in njenih posledicah«. Začetek ob pol 21. Gosti dobrodošli.

— **Pogreša se** 38 letni in živčno bolni Miroslav Beznik, ki je srednje velike postave, brez zimske suknje, oblečen v svetel, karirast suknjič in rjave hlače. Na glavi ima siv klobuk. Je gladko obrit in govori težko ter bolj tiho. Kdor bi kaj vedel o njem, se naproša, da sporoči bližnji orožniški postaji ali pa na naslov rodbine Štefančič, Poljanski nasip 48 v Ljubljani.

— **Skupinska potovanja smučarjev v Mallnitz (Avstrija).** Avstrijski turistični biro v Belgradu priredi skupinska potovanja v Mallnitz, ki je smučarjem dobro poznan zaradi svojih dobrih smučarskih terenov in smučarske šole. Ker so cene izleta izredno nizke, je slehernemu smučarju omogočeno 8 ali 14 dni prebiti v avstrijskem smučarskem raju Mallnitz. Odhod iz Ljubljane je 7. januarja 1935 ob 10 ter stane vožnja in cela oskrba 1330 Din (14 dnevno bivanje), 934 Din (8 dnevno bivanje). Avstrijski vizum je brezplačen. Informacije in programi se dobe pri »Putniku« v Ljubljani, ki sprejema tudi prijave od 28. t. m.

— **Nosečim ženam in mladim materam** pripomore naravna **»Franz-Josef«** grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili **»Franz-Josef«** vodo v premnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo

— **Igrokazi za božič: Pastirčki pred nebeškimi vratmi** — božični prizorček z rajanjem; **Sveti trije kralji**, otroški prizor (iz Otroške igrice I. zvezek) 9 Din; Zdolšek, **Božične in druge mladinske igrice** 11 Din; Poljanec, **Pot k domu**, božična slika s petjem in deklamacijami, 6 Din, pevske točke k tej igri 8 Din; **Mir in Ljubezen**, božična slika (Ribičič, Igrice) 9 Din; Timmermans-Kuret, **Trije kralji**, božična legenda v treh zgodbah, 12 Din; **Skrivnostna sveta noč**, slavnostna božična igra v štirih dejanjih, 8 Din; Golia, **Peterčkove poslednje sanje**, božična igra v štirih slikah, 6 Din; Skrbinšek, **Pod božjim drevescem**, igrica v dveh dejanjih (Iz zbirke Božji volek in druge mladinske igrice) 18 Din; **Pastirci in kralji**, božična igra s petjem v treh dejanjih (samo moške vloge, iz Zbirka ljudskih iger, 12 snopič) 12 Din; **Mojstra Kržišnika božični večer**, božična igra v dveh dejanjih (moške vloge, iz Zbirke ljudskih iger) snopič 16, 12 Din; **Pred jaslicami**, božična igra v dveh dej. (iz Dekliški oder, VI. snopič) 7 Din; Salamon-Vovk, **Vrata** — duhovna igra za advent in božič v petih slikah, 20 Din. **Adventna proslava**, 4 Din. — Vse te igrice in prizorčki se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Obramba lire

Devizne omejitve v Italiji

V soboto je italijanski ministrski svet sklenil in objavil dve važni naredbi glede deviznega gospodarstva. Prva naredba obvezuje vse banke, bankirje, družbe in pravne osebe vseh vrst, kolikor so italijanske narodnosti in imajo sedež v Italiji, da odstopijo Nacionalnemu zavodu za plačilni promet z inozemstvom vse svoje kredite v inozemstvu ter da jih na zahtevo prodajo in prenesejo in sicer likvidne kredite po dnevnem tečaju, nelikvidne pa po določilih, ki bodo še natančno določena. Vse te terjatve morajo odstopiti po emisijski banki v desetih dneh, računajoč od sobote.

Vsi italijanski državljani so obvezani, da prijavijo svoje terjatve v inozemstvu, ravno tako tudi inozemske in italijanske papirje, ki so bili izdani v inozemstvu in so njih last, pa tudi v slučaju, če so samo deponirani v inozemstvu.

Nadalje je ministrski svet vzel na znanje odlok finančnega ministra, po katerem je treba odstopiti zavodu za plačilni promet z inozemstvom vse devize, terjatve in plačilna sredstva, ki lahko služijo za plačila izven Italije, v kolikor odgovarjajo cenam izvoženega blaga. Ta naredba nadalje omejuje ves promet s plačilnimi sredstvi, ki lahko služijo za plačila v inozemstvu, na Zavod za plačilni promet z inozemstvom, ki bo vso trgovino izvajal potom Italijanske banke.

Da se je Italija odločila k temu koraku, ki pomeni popolno osredotočenje deviznega gospodarstva pri že večkrat omenjenem zavodu za plačilni promet z inozemstvom, kakor to vidimo pri celi vrsti držav, je pripisovati velikim skrbem, ki jih ima Italija za liro. V »Slovencu« smo že opozarjali, da se je zlati zaklad v Italiji znižal pod 6 milijard lir in da traja odtok zlata stalno dalje radi velike pasivnosti italijanske plačilne bilance. Najnovejši izkaz potrjuje to, kajti v dobi od 20. do 30. novembra se je zlati zaklad Italijanske banke zmanjšal za 110 milj. lir: od 5.950.8 na 5.840.1 milj. lir. Istočasno je tudi devizni zaklad padel od 27.3 na 26.1 milj. lir, nasprotno pa se je obtok bankovcev radi potreb ultima povečal za 249 milj. lir na 13.161.8 milijonov lir.

K tem številkam je še pripomniti, da je znašal zlati zaklad Italije v začetku leta še 7.091 milijonov lir in da je torej v prvih 11 mesecih letos padel na 5.840 milj., torej za 1.251 milijonov lir, kar je tudi za Italijo ogromna izguba. Ker je obtok bankovcev zelo narastel, se nahaja sedaj kritje lire tik ob zakoniti meji, ki znaša 40% za obveznosti po vidu. Tudi se nadalje ne vzbuja italijanska plačilna bilanca posebnih nad na izboljšanje.

Seveda je Italija že prej morala deloma radi lastnih neprilik, deloma pa zaradi uvedbe deviznih omejitev v drugih državah skleniti veliko število kliriških pogodb z raznimi državami.

Tako ima Italija dvostranske kliringške pogodbe z Jugoslavijo, Bolgarijo, Nemčijo, Turčijo, Romunijo in Madjarsko. Nadalje kupuje dodatne količine proizvodov od nekaterih držav kot n. pr. od Čila soliter, od Argentine in Urugvaja zmrznjeno meso itd. Nadalje je likvidirala dolgove v Argentini s posebnim državnim posojilom. Na poseben način je urejen plačilni promet z Brazilijo in Kolumbijo, kjer posreduje plačila poseben zavod, pri katerem je poseben transferni fond, ki se lahko uporablja proti blagovnim dokumentom.

Poštna hranilnica v novembru

Pri poštni hranilnici se je v novembru število vlagateljev povečalo od 307.715 na 310.327 milj., istočasno pa so vloge narasle samo za 0.4 na 692.0 milijona Din.

V čekovnem prometu je število računov naraslo za 89 na 24.388. Promet se je od oktobra na november povečal od 5.621.9 na 6.011.0 milj. Din. Odstotek brezgotovinskega prometa je narastel od 47.22% v oktobru na 49.19%. Vloge na poštno-čekovnih računih so ponovno narasle in sicer od 1.036.04 milj. konec oktobra na 1.133.3 milj. Din konec novembra.

— **Konkurzi in poravnave.** V konkurzu je Goldnerkreuz Herman, industrija strojil na Bledu. Konkurzni sodnik dr. Štular Josip, starešina sodišča v Radovljici, konkurzni upravnik dr. Krištof Vladimir, odvetnik v Radovljici. Prvi zbor upnikov dne 15. decembra ob 9 v Radovljici. Prijava terjatev do 2. januarja 1935. Ugotovitveni narok 5. januarja ob 9 v Radovljici. — Odpravljen je konkurz Menarta Jakoba, trgovca v Domžalah, ker je bila sklenjena prisilna poravnava. Končano je poravnalno postopanje Kranjca Ivana, trgovca in posestnika v Borovnici. — Končano je tudi poravnalno postopanje Ivanke Vidmar, posestnice in gostilničarke v Ljubljani. — Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini tvrdke Remec Co., tovarne upognjenega pohištva in lesne industrije na Duplici pri Kamniku. Poravnalni sodnik Grum Josip, starešina sodišča v Kamniku. Poravnalni upravnik Fajdiga Vlado, bančni uradnik v Kamniku. Prijava terjatev do 23. januarja 1935 ob 9 v Kamniku. Ponuja 50% kvoto, plačljivo v 6 enakih obrokih. Prvi obrok zapade 13 mesecev po pravomočnosti poravnave, ostali zaporedoma vsak mesec.

Revizija rudarskih koncesij. Pariška »Ekonomska in finančna Agencija« poroča iz Belgrada, da po poizvedbah na kompetentnem mestu družbi Borski rudniki in Trepča ne bodo tangirani po reviziji koncesij, katero je odredila vlada.

— **Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev,** pri bolečinah v kolku, zasopljenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna **»Franz Josefova«** grenčica izdatno izpraznjenje **črevesa in osvoboditev** od občutkov tesnobe.

„Aromatin“

je za klobase, „Aromatin“ je za pečenke, „Aromatin“ je za obare, „Aromatin“ je za vse.

Celje

⌀ **Slovesna zaprisega rezervnih in upokojenih oficirjev.** V nedeljo dopoldne se je zbralo na Glaziji nad 500 rezervnih in upokojenih oficirjev iz celjskega vojnega okrožja, da polože prisego vdanosti in zvestobe novemu kralju Nj. Vel. Petru II. Na Glaziji je bila zbrana tudi častna četa vojaštva s polkovno zastavo. — Najprej je g. opat Jurak spregovoril o pokojnem kralju Aleksandru in pozval navzoče, naj prisežejo zvestobo novemu kralju Petru II. Nato so oficirji katoliške veroizpovedi položili svečano prisego pred polkovno zastavo. Nato je pravoslavni prota g. Čudić zaprisegel navzoče rezervne oficirje pravoslavne veroizpovedi, s primernim nagovorom, celjski evangeljski vikar pa rezervne oficirje evangeljske veroizpovedi, istotako s primernim nagovorom. Končno je imel lep patriotični govor na zbrane rezervne oficirje komandant celjskega vojnega okrožja g. polkovnik Golubović.

⌀ **Umetniška razstava** v kolekciji zbirateljа g. A. Kosa je bila otvorjena na praznik ob 11 dopoldne v mali dvorani Celjskega doma. Razstavljajo znani slovenski slikarji in kiparji, ki so se udeležili razstave v Mariboru.

⌀ **Smrt tovarnarja Petra Westna.** V včerajšnjem telefonskem poročilu se je vtirnila neljuba pomota. Umrl je g. Peter Westen v Olkuszu na Poljskem, brat celjskih tovarnarjev gg. Adolfa in Avgusta Westna. Preostalim izrekamo globoko sožalje.

Gostinski odsek Zbornice

Minister trgovine in industrije gosp. Juraj Demetrovič je podpisal odlok, s katerim postavljajo za člane gostinskega odseka pri Zbornici za TOI v Ljubljani: Majcen Ciril, restavrater v Ljubljani; Dolničar Makso, kavarnar v Ljubljani; Hafner Anton, gostilničar v Dvoru pri Škofji Loki; Šušteršič Franc v Zapužah pri Št. Vidu; Bučar Lavoslav, restavrater v Kostanjevici na Dolenjskem; Dolinšek Avgust, gostilničar v Hrastniku; Goričar Matija, restavrater v Mozirju; Berlič Josip, restavrater v Ptuju; Pojbič Karel, gostilničar v Dolnji Lendavi; Zemljič Fric, hotelir v Mariboru. Za namestnike so postavljeni Zupančič Leopold, gostilničar v Ljubljani; Černe Jernej, hotelir v Ljubljani; Olip Pavel, restavrater na Lescah pri Bledu, Škrlj Ivan, gostilničar v Dolnjem Logatcu, Šega Leopold, gostilničar v Velikih Laščah, Šribar Vojko, restavrater v Litiji, Žumer Josip, hotelir v Celju, Retzer Franc, gostilničar pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, Golenko Anton, gostilničar pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, Vezir Geza, gostilničar v Martjancih pri Murski Soboti.

Borza

Dne 10. decembra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Amsterdama, Curiha in Newyorka, narasli so Bruselj, Pariz in Praga, popustili so pa Berlin, London in Trst. — V zasebnem sliringu je ostal avstrijski šiling na ljubljanski borzi neizpremenjen in je notiral 8.10—8.20, v Zagrebu je popustil na 8.09—8.19, v Belgradu pa na 8.08—8.18. — Grški boni v Zagrebu in Belgradu 28.65—29.35. — Angleški funt je popustil na zagrebški borzi na 228.13—229.73, na belgrajski borzi pa na 227.26—228.86. — Budimpešta v Belgradu 9 bl. — Španska pezeta v Zagrebu in Belgradu 5.70 bl.

Ljubljana. Amsterdam 2312.07—2323.43, Berlin 1371.25—1382.05, Bruselj 799.41—803.35, Curih 1108.35—1113.85, London 168.80—170.40, Newyork 3398—3421.26, Pariz 225.46—226.58, Praga 142.84—143.70, Trst 291.01—293.41.

Zürich. Pariz 20.3725, London 15.305, New York 309, Bruselj 72.20 = 72.20, Milan 26.42, Madrid 42.20, Amsterdam 208.85, Berlin 123.90, Dunaj 73.23 (57.30), Stockholm 78.90, Oslo 76.90, Kopenhagen 68.35, Praga 12.90, Varšava 58.20, Atene 2.92, Carigrad 2.495, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.765.

Vrednostni papirji

Tendenca je ostala v glavnem neizpremenjena in tudi tečaji se v primeri s petkom niso dosti izpremenili, le nekateri so bili nekoliko višji. Promet je slejkoprej slab in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 700 kom. in begluške obveznice 100.000. — Narodna banka je nadalje čvrsta in je bila danes na belgrajski borzi zaključena že po 5.000.

Ljubljana. 7% inv. pos. 69—70, agrarji 40—40.50, voj. škoda 330—333, begl. obv. 53.50—54.50, 8% Bler. pos. 59—61, 7% Bler. pos. 53—54, 7% pos. DHB 63—64.

Zagreb. *Drž. papirji:* 7% inv. pos. 69 den., agrarji 39.50—41, vojna škoda 333—335 (331.50), 12. 333—335 (333), 6% belg. obv. 54—55 (55), 8% Bler. pos. 61 den., 7% Bler. pos. 53.50—54.50 — *Delnice:* Priv. agr. banka 216—220, Osj. sladk. tov. 105 den., Impex 50 den., Trboveljska 103—110.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 69.50—70.50 (70), agrarji 41—41.50 (41), vojna škoda 334—335 (334), 12. 333.50—334.50 (334), 6% begl. obv. 55.25 55.75 (54.50), 12. (54.50), 8% Bler. pos. 63.50 bl., 7% Bler. pos. 54—55. — *Delnice:* Narodna banka 5050 den. (5000), Priv. agr. banka 220—222 (222, 218).

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 7. decembra. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 201 prašič. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 60—70 Din, 7—9 tednov stari komad 80—90 Din, 3—4 mesece stari 120—150 Din. 5—7 mesecev stari 200—250 Din, 8—10 mesecev stari 300—360 Din, 1 leto stari 500—580 Din; 1 kg žive teže 5—6 Din, 1 kg mrtve teže 6.50—9.50 Din. Prodanih je bilo 81 prašičev.

Ptujski živinski sejmi. Konjski in goveji sejem v Ptuju v torek 4. t. m. je bil srednje obiskan. Prignali so 453 glav živine, in sicer 200 krav, 59 telic, 78 volov, 18 bikov in 98 konj. Cene za 1 kg žive teže so bile naslednje: krave 1.75—3 Din, telice 2.75—3.75 Din, voli 2.50—3.50 Din, biki 2.50—3.25 Din; konji so se prodajali po kakovosti, in sicer od 750—3250 Din eden. Prodanih je bilo vsega skupaj 191 glav živine. — Sejem za prašiče v Ptuju, ki se je vršil v sredo 5. t. m. je bil srednje založen, kupčija pa je bila tokrat minimalna. Prignali so 90 prascev in 177 svinj, skupaj 267 rilcev; od teh so prodali 52 komadov. Povprečne cene za 1 kg žive teže so bile naslednje: pršutarji 4.50—5.50 Din, polmastne 600 Din komad, prašički stari 7—12 tednov pa od 60 do 150 Din komad. Kakor se vidi, so cene svinjam zopet nekoliko padle, kar povzroča velike skrbi našemu kmečkemu ljudstvu

Izžrebani dobitki vojne škode

Dne 3. in 7. decembra so bili izžrebani ti-le dobitki vojne škode:

Ser.	št.	dob.	Ser.	št.	dob.	Ser.	št.	dob.
5025	992	3.000	5075	956	3.000	5113	414	3.000
5150	850	5.000	5214	235	5.000	5232	75	3.000
5233	674	3.000	5328	934	5.000	5330	172	5.000
5339	124	20.000	5389	893	5.000	5384	4	5.000
5401	716	3.000	5449	639	5.000	5511	343	3.000
5524	821	5.000	5578	904	3.000	5583	19	3.000
5587	821	3.000	5593	506	3.000	5631	718	5.000
5648	207	3.000	5655	772	3.000	5687	292	3.000
5703	581	3.000	5704	686	5.000	5705	518	3.000
5757	660	5.000	5777	542	3.000	5778	655	3.000
5785	388	5.000	5801	449	3.000	5833	82	3.000
5848	383	5.000	5849	336	5.000	5852	116	200.000
5856	530	5.000	5887	681	3.000	5922	76	3.000
5954	22	3.000	5984	708	3.000	5988	875	3.000
6003	606	3.000	6038	920	5.000	6049	879	50.000
6060	231	5.000	6102	640	20.000	6115	166	50.000
6139	753	3.000	6142	56	5.000	6208	470	5.000
6223	82	3.000	6225	199	5.000	6270	85	3.000
6277	313	5.000	6301	309	5.000	6316	307	3.000
6353	224	3.000	6356	378	100.000	6367	74	3.000
6374	472	3.000	6418	205	5.000	6425	30	20.000
6441	819	3.000	6446	988	3.000	6460	878	20.000
6468	946	3.000	6483	504	3.000	6513	511	3.000
6570	574	3.000	6602	327	5.000	6612	100	5.000
6666	144	20.000	6671	678	3.000	6683	53	20.000
6690	946	3.000	6708	278	3.000	6705	972	3.000
6746	98	3.000	6755	354	5.000	6735	926	5.000
6761	825	5.000	6767	489	3.000	6886	8[illegible]6	20.000
6890	363	3.000	6906	7	50.000	6917	981	3.000
6949	928	3.000	6952	686	3.000	70[illegible]5	306	5.000
7038	186	5.000	7076	171	5.000	7086	290	3.000
7121	748	5.000	7124	417	5.000	7127	676	5.000
7167	483	3.000	7229	988	3.000	7247	78	3.000
7269	332	5.000	7270	907	3.000	7301	6	3.000
7348	68	3.000	7385	346	20.000	7408	550	3.000
7424	923	3.000	7431	276	5.000	7435	561	5.000
7458	683	3.000	7461	404	3.000	7464	46	3.000
7481	397	3.000	7515	658	3.000	7524	380	5.000
7553	627	3.000	7562	451	5.000	7568	769	3.000
7582	279	3.000	7693	921	3.000	7698	486	3.000
7748	590	20.000	7769	55	3.000	7777	166	3.000
7782	113	3.000	7845	186	5.000	7854	518	5.000
7887	670	50.000	7910	985	20.000	7918	358	5.000
7955	493	20.000	7995	115	3.000	8007	670	3.000
8031	43	3.000	8090	371	3.000	8100	893	3.000
8118	587	3.000	8179	284	3.000	8247	192	5.000
8247	635	3.000	8252	34	3.000	8274	32	3.000
8366	404	5.000	8386	878	3.000	8388	378	3.000
8391	434	3.000	8435	642	3.000	8474	906	3.000
8481	212	3.000	8518	930	3.000	8534	137	5.000
8546	673	3.000	8556	240	3.000	8640	784	3.000
8677	243	3.000	8686	304	5.000	8732	896	20.000
8804	863	3.000	8816	380	100.000	8900	129	20.000
8885	935	3.000	8944	106	3.000	9002	492	3.000
9022	641	5.000	9040	946	3.000	9058	40	3.000
9131	1000	20.000	9159	707	20.000	9199	602	5.000
9226	945	5.000	9235	829	3.000	9281	22	20.000
9291	177	3.000	9324	216	3.000			

Klopotača v letalu

ter cela vrsta nenavadnih nesreč in nezgod

Nekdo je zbiral podatke o nenavadnih nesrečah in nezgodah, katere so se zgodile v teku stoletij in katere so ostale zapisane v kakem arhivu. Ko je zbral celo kopico takih nenavadnih nezgod, je rekel, da bi se sedaj kmalu skoraj ne upal iz hiše. Navedimo nekaj čudnih nezgod, ki se zde neverjetne, pa so se vendarle zgodile.

Iz šefove sobe je tipkarica v predsobi naenkrat zaslišala močan pok. Dekle si je takoj mislilo, da se je šef ustrelil. Planila je v njegovo sobo in videla, da šef mirno stoji pri pisalni mizi. Vendar je bil tudi on preplašen in je rekel: »Črnilnik je eksplodiral.« Košček razletelega se stekla je zadel šefa v obraz in mu hudo poškodoval oko. Ali se je zgodila nesreča, ali je to kak drugačen slučaj, s tem vprašanjem se je morala pečati zavarovalnica, pri kateri je bil zavarovan šef za večjo vsoto denarja za primer nezgode. Zavarovalnica pa z vsemi svojimi strokovnjaki ni mogla pojasniti čudnega primera. »Strokovnjaki« so bili končno mnenja, da je jutranje solnce, ki je pravkar z vsem žarom svetilo na šefovo pisalno mizo, tako razgrelo črnilo, da je črnilnik eksplodiral. Toda tem »strokovnjakom« so se postavili po robu kemiki, ki so rekli, da je to nemogoče. Zavarovalni uradniki si niso vedeli pomagati in so možu pač izplačali, kar je bilo treba.

Prav tako nepričakovana nesreča je pred kratkim zadela nekega delavca. Med delom mu je eksplodiralo desno umetno oko. Zaradi pretresa je mož omedlel ter bil hudo poškodovan.

Vendarle se nihče ne boji, da bi mu eksplodiral črnilnik na mizi ali stekleno oko v glavi. Kaj takega se je morda samo enkrat primerilo. Samo enkrat se je v zgodovini primerilo tudi to, da je nekoga ubil meteor, ki je padel izpod neba. Tak meteor je pred 28 leti končal revolucijo, ki je nastala v srednji ameriški državi Nicaragua. General Pablo Castilliano, ki je leta 1906 organiziral revolucijo proti vladi v Nicaragui, je nekega večera sedel v svojem šotoru sredi svojih vojakov. Naenkrat je z nebesnih višin priletel meteor, predrl streho šotora in ubil generala. Njegovi vojaki so bili zaradi tega tako prestrašeni, da so se takoj vdali vladnim četam.

Ameriškemu letalcu Wigginsu se je nekoč zgodilo, da je sam letel 1000 m visoko, ko ga je naenkrat pičila kača klopotača. Imel je še srečo, da se ni preveč zmedel, ampak je previdno krmaril svoje letalo, da je čimprej pristal na tleh. To se je zgodilo še ob pravem času, tako, da je pravočasna zdravniška pomoč lahko še preprečila smrt. Kača klopotača pa se je najbrž priklatila v letalo ponoči, ko je letalo stalo zunaj. Najbrž se je grela ob toplem motorju.

Nenavadna nezgoda je zadela angleškega motociklista, ki se je neke temne noči na podeželski cesti pri Sussexu zaletel v ogromno črno stvar. Ta ogromna stvar je bil slon!

Neki igralec golfa je nekoč s svojim kijem udaril po žogi, da bi jo vrgel v nasprotnikovo mrežo. Zgrešil pa je cilj in njegov kij je z vso silo priletel ob drevo. Zaradi hudega udarca se je igralec ves pretresel in v hipu oslepel na eno oko. Četudi sam ni vedel, da je bolan, se je sedaj izkazalo, da je imel na očesu bolezen, ki ima za posledico slepoto, če bi se telo naenkrat hudo pretreslo. Zgodilo se je že, da je tu in tam kak človek oslepel, ko ga je kak dober prijatelj malo prehudo potapljal po hrbtu.

Naravnost zamotana pa je tale nezgoda, ki se je zgodila pred kratkim nekemu angleškemu šoferju. Šofer je pri bencinskem tanku ob podeželski cesti »napajal« svoj avtomobil z bencinom. Pri tem mu je slučajno nekaj kapljic bencina brizgnilo na njegov plašč. Šofer je kmalu nato prižgal cigareto in iskrica od te cigarete je užgala tistih par kapljic bencina na plašču. Plašč se je vnel. Prestrašeni mož je brž slekel goreči plašč in ga vrgel v stran. Vrgel pa ga je tako nesrečno, da je goreči plašč priletel na hrbet konju, ki je prav tamkaj stal. Od bolečin se je konj splašil in zdirjal. Ker je konj med dirom silno opletal okrog sebe, je plašč odletel — na kopico sena. Seno se je vnelo in začelo goreti z velikim plamenom. Ta plamen je vžgal tudi hlev in kmetijo, ki je stala ob cesti.

Manj čudovita pa je tale nesreča: Dva zaročenca sta se imela hudo rada. Zaročenec je dalj časa popotoval po svetu. Ko se je vrnil in je obiskal svojo zaročenko, je bila ta tako vesela, da ga je z vso silo objela. Pri tem mu je pa zlomila dve rebri.

Angleški princ Jurij, vojvoda Kentski, in njegova žena vojvodinja Kentska Marina po poroki na svojem posestvu.

Lovska gonja za morilcem

V francoski Provenci so v varski gmajni priredili posebne vrste brakado. Lovili niso lovci, ampak orožniki, ki so bili lovci in gonjači obenem. Divjačina, katero so lovili, ni bila srnjad in ne zajec, ampak neki Italijan, kateri je na teh pašnikih umoril in oropal že pet pastirjev. Na noben drug način ga niso mogli prijeti. Zato so priredili nanj celo brakado. In so ga res dobili. Na sliki vidimo, kako lovci brakirji preiskujejo vsak grm.

Pogrešani oceanski letalci

Avstralski letalci **Ulm Karel** (desni), **John Skilling** (v sredi) in **Jurij Little John (levi)** so se spustili na polet iz Kalifornije v Avstralijo. Kakih 600 km pred Havajskimi otoki so se morali spustiti na morje ter začeli po radiu klicati na pomoč. Iskat jih je šlo več sto ladij, a doslej jih še niso našli. — Kakor je Ulm po radiu že med letom sporočil, mu je primanjkovalo bencina. Slednjič je bil prisiljen pristati na vodi. Zadnje njegovo poročilo je bilo: »Veter nas goni po morju, pridite in rešite nas iz vode! Upamo, da se bomo mogli držati na vodi še dva dneva.«

„Sovražnica Amerike št. 1"

Na naši sliki vidimo mlado Američanko Heleno Gillis, vdovo pred kratkim ubitega zločinca in Dillingerjevega pomočnika ter naslednika.

Najprvo je zadela usoda Dillingerja. Pozneje je bil v boju s policijo ubit njegov pomočnik in naslednik. Žena tega — Helena Gillis — je prisegla maščevanje policiji. Kot izvrstna strelka je lastnoročno postrelila že več policajev. Vozila se je v oklopnem avtomobilu, v katerem je bila montirana strojnica.

Ameriške oblasti so jo proglasile za »sovražnico države št. 1«. Sedaj je tudi njo zadela usoda.

Tunguzova javna izpoved pred rabljem

Na rusko-mandžurski meji leži obmejna postajica Grodekovo blizu znane Pogranične. Na kitajski strani so Kitajci ujeli poveljnika roparskih Tunguzov Cunčenpinga. Ker je mož imel na vesti silno veliko tolovajstev, je bil določen smrti. Na morišču, kjer so izvedli smrtno kazen, se je zbralo silno veliko ljudstva. Kmalu je prikorakala na morišče stotnija kitajske pehote, v njeni sredi pa je ob rablju korakal, uklenjen v težke verige, obsojenec. Rabelj je nosil meč, s katerim bo odsekal glavo. Sredi množice je bil napravljen četverokot, kamor je moral stopiti na smrt obsojeni ropar. Brez vsakega znamenja strahu si je ogledoval ljudi, medtem, ko je častnik bral njegovo smrtno obsodbo.

Ko je častnik končal, je za nekaj minut nastala splošna tišina.

»Cunčenping, ali imaš kako zadnjo prošnjo. Že vnaprej je uslišana.«

»Da, imam jo!«

»Kaj želiš?«

»Rad bi zadnjikrat — še enkrat — javno izpovedal, kaj vse lepega in junaškega sem v življenju izvršil. Koliko oderuhov in lumpov sem ubil in koliko dobrega sem storil revežem z njihovim denarjem.«

»Dobro, pripoveduj! Pet minut imaš časa,« je dovolil častnik.

Cunčenping je začel svojo javno izpoved. Naglo so prihajale besede iz njegovih ust. Kmalu pa je začel govoriti počasi in nekatere besede izgovarjal z vsem poudarkom. Vsakokrat pa, kadar je spregovoril počasi, se je iz gruče gledalcev odstranilo nekaj mož in tjavendan odšlo proti mestu.

Častnikovo povelje je čez pet minut rezko prekinilo Tunguzovo pripovedovanje. Nekaj vojakov je Tunguza vrglo na kolena, nekateri so planili proti mestu, častnik pa je klel.

In ni čudno, da je klel, ker ga je Tunguz še v zadnjih trenotkih svojega življenja vpričo rablja, vseh vojakov in vsega prebivalstva tako imenitno potegnil. Roparjeva izpoved namreč ni bila nič drugega, kakor da je v njej s posebnim poudarjanjem nekaterih imen naznanil svojim tovarišem, ki so bili pomešani med množico, kam je zakopal ugrabljene zaklade. Zato je včasih tako počasi in s poudarkom izgovarjal posamezne besede in zato je vsakokrat nekaj gledalcev odšlo proti mestu. Častnik pa vsega tega ni opazil. Ko je končno opazil in velel roparju odsekati glavo, je bilo že prepozno.

Medtem, ko so vojaki tekli proti mestu, da bi lovili ljudi, ki so se odstranili, so ti že davno izginili. Vojaška oblast je dala nato preiskati tiste kraje, ki je njihova imena Tunguz prav posebno poudarjal, a je povsod prišla prepozno. Povsod so našli na označenem kraju skrivališča, v katerih je bilo nekoč skrito naropano blago. Toda ta skrivališča so bila prazna in videlo se je, da so bila šele pred kratkim izpraznjena.

Svatba v Singaporu. Ta-le vzhodnoazijska poročna dvojica nam priča o romantiki daljnega vzhoda. Ženin in nevesta sta oblečena v dragocena poročna oblačila, ki so posejana z dragulji.

Novi predsednik Bolivije je dosedanji podpredsednik José Luis Tejada.

Brezžični brzojav z dna morja

Na Črnem morju sedaj dvigajo nekatere potopljene ruske parnike, kateri so bili potopljeni med vojsko in ki so nosili dragocene tovore. Pri tem dviganju sodelujejo seveda potapljalci. Sedaj so napravili ta poskus, da so potapljalci iz morskega dna začeli po radiu brzojavljati in telefonirati ladjam, ki plovejo po Črnem morju. Neki ladji se je že posrečilo, da je tak brzojav ujela in ga oddala naprej največji južnoruski radio-postaji. Potapljalci imajo s seboj v morju malo oddajno postajico na kratke valove.

Na podlagi teh poskusov upajo dobiti tudi način, da bi vsaka potopljena podmornica lahko občevala s svetom in od tam tudi prejemala poročila.

Požar na „Morro Castle" pred sodniki

Ameriško zvezno sodišče je sklenilo, da ne bo obtožilo le kapitana zgorelega parnika, Warmsa, in glavnega inženjerja Abbotta, ampak tudi podpredsednika družbe, ki je bil zgoreli parnik njena

Demantni vojvoda

Na najlepšem kraju v Ženevi s pogledom na jezero in na snežene višine Mont Blanka, stoji spomenik moža, ki je nekoč užival gostoljubnost tega mesta: spomenik brunšviškega vojvode Karla II., ki so ga imenovali demantnega vojvodo. Na prestol je stopil leta 1823 in je začel takoj tako samolastno vladati, da so ga njegovi podložniki že čez sedem let pognali. Pobral je svoje demantne zaklade v kovčeg in jo pobrisal v Ženevo. Tu je ostal do svoje smrti. Preden je leta 1873 umrl, je poskrbel, da bi spomin nanj v Ženevi ne ugasnil. Zapustil je namreč vse svoje premoženje, 20 milijonov frankov, mestu Ženevi s pogojem, da mu mesto po smrti postavi spomenik. Takratni mestni očetje so si kajpada mislili: denar je denar, četudi ga zapusti pregnan vojvoda — in so dediščino sprejeli. Kdor sedaj pride v Ženevo, lahko občuduje ta veličastni spomenik z dvema levoma. Najprvo je vojvodov kip stal na vrhu spomenika. Ker pa se je nagnil in bi bil padel, so ga predjali. Za dediščino so pa sezidali gledališče. Dotlej je stvar torej v redu. Oglasil pa se je nekdo, ki pravi, da je sin vojvodove zakonske hčere grofice Civry. Začela se je pravda, ki še ni končana. Grofa zastopa Paul-Boncour. Kako se bo stvar končala? Kaj bo s spomenikom in z gledališčem, če mesto pravdo izgubi?

Potopil se je grški parnik »Popi« z 200 potniki.

»To je tisti gospod, ki se je hotel pritožiti, da je jed slaba.«

»ALGA« ZA MASAŽO PROTI REVMATIZMU, IŠIASU, BOLEČINAM V KOSTEH, ZBADANJU IN RAZTEZANJU MIŠIC

Na dlan roke si izlijte nekoliko »Alge« ter drgnite vzdolž mišic oni del telesa, kjer občutite bolečine. Ko se je dlan ogrela in posušila, jo namočite nanovo in zopet drgnite. Tako ponavljajte večkrat, nato pa ovijte nadrgnjeni del telesa z volneno krpo ali robcem. Masirati je treba dva do trikrat dnevno, po potrebi tudi večkrat. Že po prvih masiranjih boste imeli prijeten občutek in olajšanje bolečin. Kakor hitro občutite tudi najmanjše nerazpoloženje in raztezanje, nadrgnite telo z »ALGO«, ker je to lahko pričetek težkega obolenja, ki ga boste z malo »ALGE« preprečili.

»ALGA« se dobi povsod. — 1 steklenica 14 Din

(Reg. e. br. 18117-32.)

Sport

Državno prvenstvo v table-tenisu

8. in 9. t. m. se je vršilo v dvorani hotela Metropol tekmovanje za prvenstvo države v table-tenisu.

Sodelovali so igralci iz vseh delov države, v konkurenci moštev pa štiri moštva iz Zagreba in dve iz Ljubljane.

Rezultati so sledeči:

Državni prvak v moštvih je Zagrebačko klizalačko društvo kraljice Marije v postavi Hexner, Mayer, Maksimović N., ki je premagalo svoja najopasnejša tekmeca, Hermesa in Ilirija s 5:2, oz. 5:1. Ilirija, bivši državni prvak, je predvsem radi slabe forme nekaterih svojih vodilnih igralcev zasedla šele tretje mesto za Hermesom.

Naslov prvaka države v single-u seniorjev si je povsem zasluženo osvojil Ladislav Hexner, (ZKD) dolgoletni drž. prvak in igralec internacionalnega slovesa. Drugi je Maksimović Štefan (SSU), ki je kljub pomanjkanju traininga še vedno stari »Makso«. Borba med njima je bila zelo ostra. Hexner je z boljšo taktiko dosegel zmago. Potem, ko je v ofenzivi žrtvoval prva dva seta, da je nasprotnika do skrajnosti utrudil, se je umaknil v defenzivo in v naslednjih treh setih dokaj gladko zmagal. Tretje mesto je zasedel Ernest Nagy (Ilirija), z zmago nad Horvatom (Hermes). Presenetila je slaba forma nekaterih dominentnih igralcev, ki so sicer na zadnjih turnirjih odločilno posegali v dogodke, a se topot niso mogli uveljaviti. To velja predvsem za starega rutinerja in drž. prvaka Nemeca Lajoša, ki je nastopil brez traininga, dalje je popustil Weisspacher (I.), ki je po krasni zmagi prejšnjega dne nad Heksnerjem (Ljubljana : Zagreb) razočaral s svojo nesigurnostjo v srečanju z Maksimovićem Nikico (ZKD). Isto velja za Žižo (I.), ki se na tem turnirju nikakor ni mogel znajti prav tako Weiller (Makabi, Z.) in Drofenik (H). V nadpovprečni formi se je pokazal Nagy, ki sta mu training in borbenost prinesla uspeh.

Prvakinja države v damskem single-u je postala Tavčar Ljerka (I.) z zmagama nad bivšo drž. prvakinjo N. Gerziničevo (I.) in Dečmanovo (I.). Igralka je mlada in ima vse pogoje, da svoj naslov tudi v bodoče obdrži.

V damskem double-u je zmagal par Tavčar—Dečman pred parom Gerzinič N.—Gerzinič H.

V mixed double-u sta zmagala Weissbacher in Dečmanova pred parom Gerzinič L.—Gerzinič H.

Prvenstvo države v single-u juniorjev si je osvojil Ratković Lovro (YMCA), ki je premagal v finalni borbi Herškovića.

Handicap prvenstvo je na svoji interesantnosti nekoliko izgubilo, ker večji del prijavljenih igralcev, ki bi imeli izglede na uspeh, ni nastopil. Prvenstvo si je osvojil Marinko (Hermes), ki se je na tem turnirju pokazal v odlični luči. Drugi je Horvat, tudi član Hermesa.

V okviru turnirja se je v soboto zvečer pričel dvomatch Ljubljana—Zagreb, ki pa se kasneje vsled pomanjkanja časa žal ni mogel nadaljevati. Pri tej priliki se je izkazal Weissbacher (I.), ki je s krasno in sigurno ofenzivno igro v dveh setih porazil državnega prvaka Heksnerja.

Turnir je v splošno zadovoljstvo — vloženega ni bilo niti enega protesta — vodil ma. ph. g. Piccoli.

Po končanem turnirju so ob prisotnosti zastopnika mecena bana Marušiča sportniki položili prisego zvestobe novemu kralju in zagotovili s častno besedo, da bodo čuvali Jugoslavijo. Zatem je bil sporočen sklep LTTP-ja, da je bila podeljena častna diploma zaslužnemu predsedniku TTP-a, g. Bajcu čigar delo in požrtvovalnost sta povzdignila slovenski table-tenis sport do zavidljive višinine. S.

*

Naša državna reprezentanca je izpremenjena tako, da glasi sedaj: Glaser, dr. Ivković, Matošić (Lukić), Petrović (Jazbec), Gayer-Lechner, Glošović-Živković (Petrak), Marjanović, Vujadinović, Zečević. Igralci v oklepaju bodo po sporazumu s Francijo v prvih 40 minutah lahko zamenjali eventualno nerazpoloženega tovariše.

Prvenstvo v II. razredu naših nogometnih klubov si je letos priboril naš najmlajši klub «Sloga«, ki obstoja šele od leta 1932. Klub so ustanovili agilni uslužbenci železničarske nabavljalne zadruge, katere vodstvo je šlo v tem pogledu svojim uslužbencem z razumevanjem na roko. Mladi klub ima dosedaj lahkoatletsko in nogometno sekcijo. Pripravlja se pa še smuška in plavalna sekcija. Pri »Teku Zedinjenja« je klub postavil 10 atletov, ki so skoraj vsi zasedli častna mesta. «Sloga« je bila tudi zastopana po svojih treh delegatih pri slavnostnih na Oplencu 1. decembra.

ŽSK Hermes, nogometna sekcija. Seja načelstva nogometne sekcije se vrši drevi točno ob 18.30 v klubskem lokalu na kolodvoru. Na sejo se vabi igrač Miro Oblak. Plenarna seja centralnega odbora se vrši v četrtek, dne 13. t. m. ob 18.30 istotam. Važno!

Službeno iz LNP. V četrtek, 13. t. m. se vrši v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti zdravniško predavanje dr. Ahčina o srcu in tolmačenje nogometnih pravil. Opozarjajo se vsi klubi LNP v Ljubljani, da obvezno pošljejo na to predavanje 5 aktivnih članov.

Madjarska:Italija 2:4 (2:2). Nade Madjarov se niso izpolnile. Po uspehu v tekmi proti Angliji v Budimpešti so šli v Milan z zavestjo, da se bodo vrnili kot zmagovalci. Vendar so se ušteli. Italija je igrala odlično in s svojo požrtvovalnostjo v drugem polčasu razbila madjarsko obrambo. Odlikovala se je sigurna italijanska obramba in novi centerhalf Ferrari. Orsi ni pokazal nič posebnega mimo pretirane ostrosti. Dober je bil Guaita. Od Madjarov bi bilo omeniti Sarosyja in Anerija, dočim je bila obramba z golmanom Szabojem nesigurna. Gole so zabili povrsti Szarosy iz solo prodora, izenači in poviša Guaita, Aner izenači, Polčas. Siloviti napadi Italijanov so kronani s Ferrerijevim golom iz offside-a, ki ga pa sodnik ni videl in z regularnim golom Zenarisa. Sodil je v splošnem dobro Avstrijec Beranek.

LJUDSKA UNIVERZA

V LJUBLJANI

Nocoj ob 19.15 se nadaljuje na državni trgovski akademiji na Bleiweissovi cesti socialno-gospodarski tečaj. Predava g. dr. Mihelak.

Razpis službe

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani razpisuje pogodbeno mesto ravnatelja z delokrogom, določenim v pravilih Mestne hranilnice ljubljanske.

Pogoji za sprejem so sledeči:

1. Jugoslovansko državljanstvo.
2. Popolno znanje državnega jezika, slovenskega in srbohrvatskega, vključivši tudi popolno obvladanje cirilice, ter popolno obvladanje vsaj enega izmed sledečih jezikov: francoščine, nemščine ali angleščine.
3. Popolno telesno in duševno zdravje.
4. Neoporečno življenje v moralnem, gospodarskem in nacijonal. oziru.
5. Starost od 30 do 45 let.
6. Uspešna dovršitev pravne, državno-znanstvene ali narodno-gospodarske fakultete odnosno trgovske visoke šole s predpisanimi izpiti, po možnosti z doktoratom.
7. Večletno hranilnično ali bančno službovanje s popolnim poznanjem vseh panog poslovanja denarnih zavodov.
8. Dokazi o uspešnem, samostalnem in inicijativnem delovanju na polju kredita, denarnih zavodov in monetarnih problemov.
9. Reference vodečih denarnih zavodov ali uglednih gospodarskih predstavnikov.

Prednost imajo ob enaki kvalifikaciji prosilci, rojeni v Ljubljani in istotja pristojni. Mestna hranilnica ljubljanska pa si pridržuje pravico končne odločitve.

Prošnje s prilogo curriculum vitae, s podrobno navedbo dosedanjega delovanja, višine zahtevanih prejemkov, z dokazili o tem, da so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji, in z navedbo dneva, s katerim prosilec lahko nastopi službo, je vložiti pri Mestni hranilnici ljubljanski najkasneje do 31. decembra 1934.

Ljubljana, dne 10. decembra 1934.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

ZAHVALA

Zahvaljujemo se ob smrti gospe

ANCE MATEKOVIČ
ROJ. HRIBAR

zdravniku g. dr. Volavšku, župniku p. dr. Angeliku, s. Asumpti in vsem ostalim za izraze sočutja, za cvetje in spremstvo.

Ljubljana, 10. dec. 1934.

Rodbina Matekovič — Hribar

ZAPUSTIL NAS JE ZA VEDNO NAŠ NADVSE DOBRI IN SRČNO LJUBLJENI SOPROG, OČE, STARI OČE, BRAT, STRIC, TAST IN SVAK, GOSPOD

ANTON GREGORC

VIŠJI REVIDENT DRŽ. ŽEL. V POKOJU

POGREB NEPOZABNEGA BO V SREDO, 12. DECEMBRA 1934 OB POL 3 POPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI ILIRSKA ULICA ŠT. 19 NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU

LJUBLJANA, DNE 10. DECEMBRA 1934

GLOBOKO ŽALUJOČA SOPROGA IN OTROCI

CENENA BOŽIČNA PRODAJA

Kvalitetno blago, toda času primerno ceneno!

Din 29·-

vel. 20-25

Topli čevljički iz finega, rdečega meltona, podplat iz klobučevine in usnja. Velikina 26—30 samo Din 34·—

Din 35·-

Ženske copate, lepi desini; Najfinejša izdelava Din 48·— in 65·— Za moške copate iste cene. Tudi visoke z zapono.

Din 155·-

Rjavi tel. boks z okrasom. Isti v najboljši izdelavi s kombinacijo tjulenjevega usnja od Din 175 — dalje.

Din 148·-

Črni chevr. z okrasnim luknjenjem Isti iz laka in antilop-usnja ali iz rjavega chevr. z rjavim usnjem ali z rjavim antilop-usnjem od Din 175·— dalje.

Din 145·-

Zelo elegantni čevlji iz antilop-usnja s pentljo. Isti v najboljši izdejavi Din 195·—

Din 110.-

Snežni čevlji iz gumija z volneno podlogo. Isti z zip-zapiračem črni ali rjavi, od Din 125·— dalje Velika izbira najmodernejših oblik.

Humanik

Ljubljana, Tyrševa cesta 1a „Petovia"
Maribor, Gosposka ulica 17
Celje, Aleksandrova cesta 1

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20

Torek, 11. decembra: *Gugalnica.* Red C.
Sreda, 12. decembra: *Waterloo.* Red Sreda.
Četrtek, 13. decembra: *Migo, dekle z Montparnasa.* B.

OPERA — Začetek ob 20

Torek, 11. decembra: *Mignon.* Red B.
Sreda, 12. decembra: *Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron.* Red A.
Četrtek, 13. decembra: *Hoffmannove pripovedke.* Red Četrtek.
Petek, 14. decembra ob 15: *Hovanščina.* Dijaška predstava po znižanih cenah od 15 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 11. decembra ob 20: *Hlapci.* Red D. Znižane cene. Zadnjikrat.
Sreda, 12. decembra ob 20: *Urh, grof Celjski.* Red B.
Četrtek, 13. decembra ob 20: *Konflikt.* Red C. Znižane cene.

Naznanila

Ljubljana

1 *Spored komornega koncerta,* ki se vrši v petek, dne 14. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani pod naslovom «Koncert klavirskega tria« je naslednji: 1. Čajkovski: Trio v a-molu L., 2. Ravel: Trio, in 3. Turina: Trio. Spored izvaja naše najnovejše komorno udruženje, ki ga tvorijo trije člani profesorskega zbora ljubljanskega državnega konservatorija, in sicer: Rupel Karlo (violina), Leskovic Bogomir (violinčelo) in Lipovšek Marijan (klavir). Vsi trije so zreli umetniki, izvrstno uigrani in vsak njihov nastop dosedaj je bil prav gotovo umetniški dogodek v našem koncertnem življenju. Vstopnina za komorni koncert je zelo nizka, sedeži po 15, 12 in 10 Din, stojišča po 5 Din so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Občinstvo najvljudneje vabimo, da poseti v velikem številu komorni večer.

1 *Kulturni odsek Katoliške akcije za frančiškansko župnijo* ima drevi predavanje. G.dr. Loretto bo nadaljeval svoja izvajanja o «Zgodovini katoliške Cerkve«. Vsi prijatelji lepo vabljeni!

1 *Kino Kodeljevo* bo predvajal drevi ob 20 dvojni spored: «Carmencita« z divnim španskim petjem in »Zveri so zdivjale«. Cene znižane.

1 *Siškarji!* Drevi ob pol 8 predava v šoli g. Začek o obrezovanju sadnega drevja. Vabljeni!

1 *«V letečem restorantu iz Zemuna v Nemčijo in nazaj«* je naslov sklopičenemu predavanju, ki ga bo imel na IV. prosvetnem večeru v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem v četrtek ob 20 g. urednik dr. Alojzij Kuhar. Vstop prost.

1 *Jugoslovansko kirurgično društvo, sekcija Ljubljana,* ima redni sestanek 11. decembra ob 18 v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani s sledečim sporedom: Dr. B. Lavrič: Poročilo o kongresu v Brnu; demonstracija primera poškodbe. Dr. J. Pogačnik: Demonstracija ozdravljenja primera ca labii et maxillae.

1 *Jugoslovansko-češkoslovaška liga v Ljubljani* vabi na predavanje akademskega slikarja prof. Ivana Vavpotiča o modernem češkem slikarstvu, ki bo v četrtek, 13. decembra ob 20.15 v restavraciji Zvezda, pritličje, desno. Vstop prost. To je začetno predavanje v vrsti drugih, ki jih priredi Jugoslovansko-češkoslovaška liga, da seznani naš narod s snovanjem Čehoslovakov na kulturnem, gospodarskem in političnem področju.

1 *Predavanje v društvu «Pravnik«.* V petek, dne 14. decembra priredi društvo »Pravnik« točno ob 18 v justični palači, dvorana št. 79, predavanje Predava g. senator dr. Vladimir Ravnihar «O postanku in razlagi § 160 zakona o nespornem postopku«. Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se tega zanimivega predavanja udeleže v čim večjem številu. — Odbor.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste.

Celje

e *Občni zbor Družabnega kluba* bo v sredo, dne 12. decembra ob 8 zvečer v klubovi sobi Ljudske posojilnice.

STARŠI!

Otroku, ki obiskuje šolo, daite, ako je slaboten, použiti vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina«, za krepitev krvi živcev in teka Otroci, ki redno jemljejo »Energin«, imajo dober tek in so odporni zoper vsa obolenja »Energin« za jačanje krvi živcev in teka daite dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno To je prehodna dekliška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti »Energin« daite vsakemu članu rodbine, ki nima teka »Energin« daite vsakemu članu rodbine, ki je malokrven

»ENERGIN« se dobi v lekarnah v steklenicah po pol litra: 1 steklenica 35 Din.

Reg. S. br 19.147/33.

Naše dijaštvo

Akademski klub montanistov v Ljubljani. Na XXI. rednem občnem zboru 29. novembra je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Ranzinger Hubert, podpredsednik Hohnjec Milek, tajnik I. Robljek Vinko, tajnik II. Duhovnik Jože, blagajnik Tancig Branko, gospodar Berce Polde, knjižničar Mandič Nikola, arhivar Vitovič Zoran, referent za počitniško prakso Gostiša Boris.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 11. decembra: 11.00 Šolska ura: O mladinski glasbi (prof. E. Adamič) 12.00 Ruske pesmi na ploščah 12.50 Poročila 13.00 Narodnoobrambni dan 13.10 Čas, Orgelski koncert na ploščah 18.00 Otroški kotiček (Mirko Kunčič) 18.20 Praktična navodila o pravilni sestavi prehrane z ozirom na duševne delavce (Milena Serko) 18.40 Nemščina (dr. Kolarič) 19.10 Slovaške pesmi na ploščah 19.30 Nacionalna ura: Ivan Cankar (prof. Juš Kozak, prenos v Zagreb in Belgrad) 20.00 Čas, jedilni list, program za sredo 20.10 Arije francoskih oper poje gospa Marta Oberwalder, vmes radijski orkester 21.30 Čas, poročila 21.50 Radijski orkester 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi:

TOREK, 11. decembra. *Belgrad:* 19.00 Vokalni koncert 20.40 Filharmonični koncert: Borodin, Rimski Korsakov: Šeherezada 22.30 Plošče — *Zagreb:* 20.30 Vokalni koncert 21.00 Čehove novele 21.30 Moški kvartet — *Dunaj:* 17.30 Zbori 20.00 Parodija Don Carlosa 21.15 Španska zabavna glasba 23.30 Jazz — *Budimpešta:* 17.30 Madjarske pesmi 18.30 Opera «Walküra«, Wagner 22.40 Ciganska glasba 23.20 Jazz — *Milan-Trst:* 17.10 Lahka glasba 20.45 Orkestralni in violinski koncert — *Rim-Bari:* 17.10 Lahka glasba 20.45 Komorna glasba, petje in orkestralni koncert 21.30 Igra 22.00 Plesna glasba — *Praga:* 17.50 Pesmi Hug. Wolfa 18.20 Vokalni koncert 19.10 Šlager iz tonfilma 19.50 Narodne himne 20.40 Koncertne uverture 21.25 Violinska glasba — *Brno:* 20.40 Cembalo 21.00 Zbor — *Bratislava:* 21.30 Violinska glasba — *Berlin:* 18.30 Radijski orkester 20.10 Opereta 21.00 Ples in veselje iz 19. stoletja — *Königsberg:* 19.10 Pesmi k lutnji 20.10 Komična opera «Divji lovec«, Lortzing — *Hamburg:* 19.00 Ples instrumentov 20.10 Operna parodija 21.10 Berlin — *Vratislava:* 19.00 Stara nemška glasba iz Češke 20.10 Köln 21.00 Igra «Lovci na diamante« — *Lipsko:* 18.15 Plošče 20.10 Ljudstvo in delo 21.00 Orkestralni koncert — *Köln:* 19.20 Narodne pesmi 20.10 Iz mojstrskih oper — *Frankfurt:* 19.30 Narodne pesmi 20.10 Koncert del Čajkovskega 21.00 Vratislava — *Stuttgart:* 18.45 Švedske narodne pesmi 19.15 Plošče 20.15 Svečan koncert — *Monakovo:* 19.35 Popotne slike iz vsega sveta 21.00 Mozartov koncert — *Curih:* 19.50 Orkestralni koncert — *Strassburg:* 19.20 Radijski orkester 21.30 Opera «Benvenuto Cellini«, Berlioz.

Preprečite ozebline takoj v početku

Če Vas roke ali noge začnejo srbeti ali peči, dodajte vodi toliko Saltrat Rodella, da dobi videz mleka. Če pomočite potem noge ali roke v to mlečno kopelj, bo sproščeni kisik prodrl v znojnice ter pomiril in izlečil kožo in podkožno tkivo. Bolečine in srbečica prenehajo še pred potekom ene minute, krvni obtok pa se bo popolnoma obnovil in občutili boste največjo ugodnost. Kurja očesa se omehčajo tako, da jih lahko odstranite s koreninami, obtiski zacelijo, otekline pa izginejo. Noši ili boste lahko čevlje za celo številko manjše ter hodili ves dan ali plesali vso noč z najugodnejšimi občutki.

Saltrat Rodell se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Nabavna cena je neznatna.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Priredite

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert. (h)

Službe iščejo

V planinski hotel

(kočo) grem za gospodinjo ali kuharico. Imam večletno hotelsko prakso in sem vešča vsega samostojnega gospodinjstva. — Nastop takoj ali vsaj s 1. januarjem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Koča« št. 13995. (a)

Mladenič

zanesljiv in vešč francoskega jezika želi službo v hotelu ali kakem turistovskem podjetju. Vajen je tudi vsakega težjega dela. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 13909. (a)

Zaslužek

Vestne ženske

ali moške moči, na Gorenjskem in Notranjskem, dobe v svojem kraju lep zaslužek. — Pišite upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 13951. (z)

Vajenci

Vajenca

poštenih staršev, za tapetniško obrt — iščemo. Oskrba doma. Ponudbe: Peter Kobal, Kranj. (v)

Službe dobe

Mesar. pomočnika

prav dobro izurjenega v sekanju mesa takoj sprejmem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samostojen« št. 13878. (b)

Prodajalko

samostojno moč, pridno in zanesljivo, takoj sprejmem. Anton Narat, trgovina z mešanim blagom, Sv. Vid pri Grobelnem.

Iščem družabnika

(moškega ali žensko) s 5—6000 Din v svrho povečanja obrti. Prednost imajo osebe, ki imajo veselje do trgovine. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Lepa bodočnost« št. 13978. (b)

Mlad rudniški paznik

zanesljiv, absolvent rud. šole, oženjen, se sprejme. Ponudbe, spričevala, zahtevek mezde upravi Slovenca št. 13971. (b)

Pošteno dekle

sprejmemo. Poljanska cesta 15, I. stopnišče, I. nadstropje, vrata 2. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

Telefon 38-10

Posredujem

denar na

hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov. **Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12.** (d)

Družabnika

s približno 50.000 Din — iščemo za rentabilno podjetje hranilne stroke, z ali brez sodelovanja, brez rizika. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Siguren uspeh« št. 13959. (d)

Poizvedbe

Izgubila sem

spominsko knjigo pri prisilni delavnici pred pralnico. Pošten najditelj naj jo odda na Kodeljevem št. 17, kjer dobi lepo nagrado. (e)

Stanovanja

IŠČEJO:

Sobo za 3 gospodične

iščemo za časa božičnih počitnic. Ponudbe upravi »Slovenca« št. 13994. (c)

Stanovanje

obstoječe iz treh velikih sob, solnčno, v okolici sv. Jožefa ali na Mirju, išče trgovec, točen plačnik. Ponudbe z navedbo kvadrature in cene upravi »Slovenca« pod »Komfort« št. 13953. (c)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

parketirano, z vsemi pritiklinami, oddamo takoj ali s 1. januarjem v Grohar jevi ulici 22 (Mirje). č

Opremljeno sobo

oddam tik trimostovja — s 15. decembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13908. (s)

Glasba

Klavir

vzamemo v najem. Ljudski oder, Vič. (g)

R. Warbinek

najstarejša tovornica klavirjev

Ljubljana Gregorčičeva ul. 5 I.

Prodaja inozemskih in lastnih izdelkov
Strokovnjaška popravila in uglaševanje
Najcenejša izposojevalnica
Obročna odplačevanja

Vnajem

Parterno skladišče

svetlo in suho, 80—100 m², na prometnem kraju, tudi dvoriščno, se išče za takoj ali 1. februar. Po možnosti s priključenimi pisarniškimi prostori z eno ali dvema sobama. - »Ukod«, d. d., Ljubljana, Tyrševa ul. 31. Telefon št. 32-49. (m)

Razno

Sprejmem otroka

v zanesljivo oskrbo na deželi. Plačilo po dogovoru. — Ponudbe upravi »Slovenca« št. 13993. (r)

Posestva

V Tacnu

pod Šmarno goro — tik Save — sta naprodaj dve moderno zidani hiši z vrtom. Cena jako ugodna. Več se poizve pri g. Pucu — Ljubljana, Cerkvena ulica 21. (p)

Hiša

novozgrajena, visokopritlična, z dvema krasnima stanovanjema - naprodaj. V hiši je vodovod, elektrika ter angleška stranišča. Dalje je naprodaj več stavbnih parcel. Poizve se pri I. Oražem, Moste pri Ljubljani. (p)

Modna trgovina

za gospode, v centru mesta, pod ugodnimi pogoji naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zasigurana bodočnost« št. 13992

Več majhnih parcel

poceni naprodaj v Celju. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Nova hiša

enonadstropna naprodaj za 60.000 Din. — Jerko, Črnuče. (p)

Hišo

z večjim vrtom, na Viču, prodam proti prevzemu dolga in knjižicam. Vprašati v Sp. Šiški, Goriška št. 31, na koncu Podlimbarskega ulice. (p)

Prodamo

Za Božič

se Vam nudi zaradi izpraznitve zaloge zelo ugoden nakup raznih aluminijastih igrač, orodja za otroke itd. — pri tvrdki **Stanko Florjančič**, železnina, Resljeva cesta št. 8 (vhod skozi dvorišče). V račun se vzamejo tudi hranilne knjižice Kmetske ter Ljudske posojilnice v Ljubljani. Trgovci znaten popust. — Ne zamudite ugodne prilike!

Prima zimska jabolka

sortirana, od 2.50 Din dalje. Stalna sadna razstava pri Kmetijski družbi, Novi trg 3 in Igriška ulica 3 (za dramo). Telefon 2105 ali 3755. (l)

Ako si iz nevednosti

pokvarite želodec, črevesje, jetra, ledvice, žolč — z uživanjem falzificiranih inozemskih grenčic, si jih krepite z naravno, domačo **Jordan grenčico.** Dieta odveč. Daljša uporaba neškodljiva.

Lepe jaselce

kompletne ali posamezne pastirčke, ovčice, hlevčke itd. - razprodaja najceneje: Sv. Petra cesta št. 17, Ljubljana. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Razna perutnina

jajca, med, orehi in jabolka vedno v zalogi po konkurenčnih cenah v filijalni trgovini Kmetijske družbe, Igriška ulica 3 (za dramo). Telefon 3755.

Najprikladnejša darila za Božič so:

Ročne torbice, listnice, denarnice, tobačnice, aktovke, kakor tudi potni kovčki v veliki izberi. Po nizkih cenah dobite pri

IVAN KRAVOS

Maribor, Aleksandrova 13

Kontroliran med

vseh vrst, tudi ajdov med za potice — nudi Društvena čebelarna, Ljubljana, Pražakova 13. Telefon 35-45. (l)

»Singer« stroj

malo rabljen, poceni naprodaj. Kamnik, Fužine št. 14. (l)

Zimske flanel rjuhe

od 30 Din naprej, zimske deke od 38 Din, koce od 70 Din, klotaste odeje od 110 Din naprej v veliki izberi nudi F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29. (l)

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Kupimo

Kupimo

1 do 2 močna konja za težko vožnjo, 172 cm visoka; starost od 5 let naprej. Kobile izključene. Ponudbe pod »Tovarna za klej«, Ljubljana. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Krožno nihalno žago

dobro ohranjeno, kupimo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Žaga« št. 1396?

Tekma okrog sveta 14

Zdaj sta morala dospeti do pritličja. Zopetno bežno svetlikanje njune svetiljke jima je pokazalo enak pločnik in enaka vrata v steni, a tudi to, da peljejo stopnice še dalje, v kletne prostore. V luči, ki je bila na takšno daljavo negotova, se je zdelo Gordonu, da vidi v steni predor brez vrat, za katerim je zijala trda tema.

Brez obotavljanja sta hitela naprej.

Kmalu sta prišla do zadnje stopnice in sta stala pred prehodom, ki vodil menda v obočan prostor. Ustavila sta korak in Gordon je posluhnil v temo, ki se je pred njima odpirala.

V neposredni bližini ni bilo slišati nobenega šuma, toda iz neke daljave, ki so jo dušila vmesna vrata, je bilo slišati glasove. Moške glasove. Kaj so govorili, ni mogel razločiti. Tudi njegovi spremljevalki, ki je umela ruski jezik, je moralo biti govorjenje nerazumljivo, ker besede niso bile dovolj razločne.

Previdno je v stožcu svoje žepne svetiljke pregledal prostor, kamor je vodil prehod. Steno za steno. Bila je obokana klet brez oken, po vsem videzu shramba za prazne sode, zaboje in staro šaro, ki je bila na raznih krajih visoko naložena.

Nejevoljen je opazil, da se glasovi bližajo, in je zaprl svetiljko.

Upal je, da moža — zakaj po glasovih sodeč sta mogla biti samo dva — ne bosta šla ravno v to klet!

Žal se mu ta up ni spolnil, zakaj na oni strani so zavleklí ključ v vrata. Bila so, kakor je malo prej videl, navadna vrata iz desk, kakor so za oddelitev kletnih prostorov v navadi.

Gordon ni čakal, da se vrata odpro. Prestrašen je potegnil svojo spremljevavko iz prehoda v klet nazaj ter potisnil njo in sebe za kup zabojev ob nasprotni steni. Ob svojem je čutil mehko, voljno telo pogumne ženske in zdelo se mu je, da čuti, kako se ji od razburjenja vsi udje tresejo.

Medtem pa sam ni bil nič manj razburjen. Srce mu je v prsih tako močno bilo, da se je bal, da ga morajo bližajoči se slišati. Potem bi se seveda zgodilo, kar je bilo nemara sploh neizogibno. Ako bi ostala v svojem skrivališču neopažena, bi moralo biti res samo po naključju. Vendar se je zavedal, da ga je bilo bolj strah radi dekleta, ki je bilo zraven njega, kakor radi samega sebe. Ako bi ga odkrili, bi mnogo zgubil, to dekle bi pa zgubilo vse — svoje življenje. Protirevolucijonarka! — Najhujši zločin v Rusiji, radi katerega vsako noč nešteti nesrečniki prelivajo svojo kri na skrivnih jetnišničnih dvoriščih.

Zdaj je slišal, kako se je ključ obrnil in kako so se vrata odprla. A le eden izmed obeh mož je vstopil. Drugi se je z Gordonu nerazumljivo opazko oddaljil po isti poti, po kateri sta bila prišla.

Svetloba je preskočila od vrata v kletni prostor, in podrsavajoči koraki so se bližali.

Skozi odprtino med zaboji je Gordon za hip ujel podobo prihajajočega, zakaj njegova svetiljka je svetila naprej in puščala njega v poltemi. Vsekakor je Gordonu zadostoval en pogled, da je spoznal, da ne gre za kakega nastavljenca hotela, marveč za policista, ker je bil enako oblečen kakor oni zgoraj, ki še ni bil dal nobenega znamenja, da je medtem prišel k sebi.

Ali je sam šel na kako opazovališče, ali je hotel samo zamenjati kakega svojega tovariša?

Bil je samo za dva koraka do dohoda k stopnišču. Že prihodnji trenotek se je moralo odločiti, ali bosta Gordon in njegova spremljevavka odkrita ali ne. En sam pogled na stran — pa bi bila odkrita.

S skora nadčloveškim naporom je zadrževal Gordon sapo in ne da bi si bila tega v svesti, je tudi deklica zraven njega ravnala enako. A čutil je, kako so bili njeni živci do skrajnosti napeti, ko se je — nehote iskaje pri njem zavetja — bolj stisnila k njemu. Kljub vsemu se ga ni polastil obup. Imel je opravka z enim samim nasprotnikom in njegova roka je že otipavala revolver v kožuhovem žepu; en sam udarec s težkim kopitom po senci bi zadostoval, da se nasprotnika znebi. A to bi zadevo le otežilo in morda bi bilo tudi kaj krika in vika, na vsak način pa bi veljalo nekaj dragocenega časa.

Svetlobni stožec se je bil pomaknil do kota s kupom zabojev — zdaj se je okrenil — od njih vstran in proti stopnišču. V klobučevinaste škornje obute noge moža so previdno, a vendarle še malo slišno, stopale po prvih stopnicah navzgor — stopale so dalje — dospele so do pritličja — ne da bi se bil mož ustavil — —

Gordon je začutil, kako išče njegova spremljevavka njegovo roko in mu jo v prekipevajočem čuvstvu nedopovedljivega olajšanja stiska. Tudi on je stisnil njeno roko ter potegnil deklico iz njunega skrivališča za sabo proti vratom. Tu je v temi iskal in našel ključavnico. Ključa ni bilo notri. Mož ga je gotovo vzel ven in spravil pri sebi.

Za hip se je obotavljal.

Prisluhnil.

Za njim in pred njim je bilo vse tiho.

Zdaj ni bilo več časa, da bi se obotavljal. Stara kletna ključavnica mu pač ne bo branila poti v prostost.

Z vso silo se je zagnal proti vratom.

Tolikšnega napora sploh ne bi bilo treba, ker so se vrata tako zlahka vdala, da bi bil skoraj telebnil na tla. A bil je pripravljen tudi na kaj takega, zato se je obdržal na nogah.

Tresk je glasno in votlo zadonel po kletnem prostoru ter se lomil v topem odmevu ob stenah. Naslednji hip jima bodo zasledovavci za petami.

Za hip se je zalesketala žepna svetiljka in pokazala, da sta na nekem hodniku. Na njega desnem koncu so bila vrata. Tam je bil nedvomno izhod na dvorišče, zakaj v boljših hišah izhod iz kleti ne drži na glavno ulico, ki se ji je bilo treba vsekakor izogniti.

V trenotku sta že bila pri vratih.

Bila so nezaklenjena, samo zaprta. Ob vrat je vodilo pet ali šest stopnic gori na dvorišče.

Pohitela sta gori in sta prišla na prostrano dvorišče, kjer je še vedno močno snežilo ter se je po tleh razprostirala bela odeja, na kateri je bilo poznati sledove voz in križem kražem vodeče vrste človeških stopinj.

V levem krilu je bilo videti velik, odprt prehod — nemara na eno izmed stranskih ulic. Tja sta hitela in kmalu nato sta že bila na malo obljudeni cesti. En sam človek ju je bil na tej poti srečal. Nedvomno domač uslužbenec, ki ju je radovedno, a ne sumljivo motril ter nadaljeval svojo pot.

Na drugi strani ceste so bili v vrsti razporejeni taksiji, ki jih je Gordon hitro pregledal. Med njimi je bil eden iste barve kakor kamen, ki mu ga je bila Rusinja pokazala na svojem prstanu. Tudi ona ga je gotovo opazila, a ni se namerila naravnost proti njemu, kakor je Gordon pričakoval, marveč je zamahnila drugemu, ki je pravkar krenil okrog sprednjega ogla hotela, očividno z namenom, da se postavi kot poslednji v vrsto.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič